

Co roku odbywają się rozliczenia merytoryczne i finansowe prowadzonych badań naukowych finansowanych z budżetu

Z inż. Józefem Walusiem, kierownikiem Działu Nauki i Współpracy z Zagranicą rozmawia Krystyna Duda

– W lutym zakończyły się seminaria wydziałowe poświęcone rozliczeniom merytorycznym i finansowym prac własnych i statutowych za rok 2000, jakie wnioski nasuwają się po ich analizie?

– Idea organizowania seminariów podstawowych jednostek organizacyjnych Uczelni powstała na początku 1. kadencji prorektora ds. nauki prof. Jerzego Skubisa. Seminaria są organizowane corocznie na przełomie stycznia i lutego i dotyczą rozliczeń merytoryczno-finansowych prowadzonych w minionym roku badań naukowych, finansowanych z budżetu, w tym zwłaszcza prac statutowych i własnych. W myśl zasady, iż finanse publiczne powinny być rozliczane publicznie, kierownicy referują tematy prowadzonych prac własnych i statutowych w obecności pracowników jednostki i prorektora ds. nauki. Wymaganym dokumentem jest sprawozdanie, w którym oprócz charakterystyki problematyki badawczej, przedstawiane są naukowe, techniczne i ekonomiczne efekty pracy, a także rozliczenie wykorzystanych środków finansowych, potwierdzone przez kwesturę. Dodatkowym załącznikiem do sprawozdania są zestawienia wydanych publikacji naukowych. Sprawozdania, po zatwierdzeniu ich przez prorektora stanowią podstawę

do wystąpienia do KBN o zgodę na przyjęcie aparatury naukowo-badawczej specjalnej na stan majątkowy Uczelni, a także są załączane do wniosków o środki budżetowe na działalność statutową i badania własne w następnym roku. Od roku 2000 na ich podstawie wydawany jest przez Oficynę Wydawniczą Uczelni raport z realizowanych badań. Obecnie ukaże się druga edycja tegoż raportu uzupełniona o wykazy osób zatrudnionych w katedrach i zakładach i spis wszystkich wydanych publikacji.

Przedstawione wyniki z badań są podsumowywane przez prorektora ds. nauki i ich analiza ze wszystkich jednostek pozwala na pełną ocenę zespołów badawczych w skali Uczelni i wyłonić te, które pracują najbardziej efektywnie. Taka analiza dotyczy głównie rozwoju kadry naukowej i liczby oraz wagi wydanych publikacji naukowych, a więc tych czynników, które mają zasadniczy wpływ na uzyskiwaną przez jednostkę kategorię, a tym samym na poziom finansowania z KBN. Jest to także okazja do przedstawienia przez prorektora zamierzeń władz Uczelni na najbliższą przyszłość zarówno w zakresie przewidywanej sytuacji finansowej, zatrudnienia pracowników i kadry naukowej, a także inwestycji budowlanych. W tej materii pytania ze strony pracowników jednostek na ostatnich seminariach były rzeczowe i świadczyły o aprobachie omawianych planów i podanej wizji Uczelni na najbliższą przyszłość. Oprócz sprawozdań i dyskusji nad uzyskanymi wynikami realizowanych prac, kierownicy jednostek przedstawiają także zestawienia całościowe wykorzystanych środków finansowych i rankingi uzyskanych wyników w odniesieniu do katedr i zakładów jak i samych pracowników naukowych. W tym zakresie pozostawia się

dowolność dziekanom i takie swoiste rankingi od szeregu lat przedstawiane są na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki. Na tym wydziale w dziedzinie dorobku naukowego w bieżącym roku najlepiej wypadł młody pracownik naukowy (dr inż. T. Boczar).

Także tutaj trwała ożywiona dyskusja, czy dokonywać je w oparciu o punktację stosowaną w naszej Uczelni przy ocenie wniosków o nagrody rektora, czy też zastosować ocenę parametryczną KBN.

Zdecydowano, aby w przyszłości stosować obie punktacje. Pragnę także podkreślić, iż w Instytucie Matematyki, Fizyki i Chemii dominującym elementem dyskusji, oprócz oceny dorobku naukowego, była sprawa przekształcenia jednostki w wydział naukowo-dydaktyczny.

W konkluzji mogę jednoznacznie stwierdzić, będąc uczestnikiem prawie wszystkich organizowanych w ubiegłych latach seminariów na ww. temat, że ich przebieg jak na razie nie popadł w rutynę, są one ważnym wydarzeniem przedstawiającym dorobek naukowy jednostki, a także umożliwiając bezpośredni kontakt władz Uczelni z całym środowiskiem naukowym. Wypracowane tam dokumenty są podstawą do wnioskowania o środki finansowe na naukę w przyszłych latach.

– Pełne wyniki rozliczenia znajdują się w przygotowywanej kolejnej edycji raportu, czy można będzie na jego podstawie wskazać najbardziej aktywne jednostki oraz te, które tej aktywności nie przejawiają?

W tegorocznym raporcie przedstawione są tematy prac statutowych i własnych realizowanych w ub.r. w katedrach i zakładach naukowych Uczelni. Ogółem wykonywano 29 zadań statutowych i 35 prac własnych. Ich tematyka jest

Oprócz sprawozdań i dyskusji nad uzyskanymi wynikami realizowanych prac, kierownicy jednostek przedstawiają także zestawienia całościowe wykorzystanych środków finansowych i rankingi uzyskanych wyników w odniesieniu do katedr i zakładów jak i samych pracowników naukowych.

odzwierciedleniem rozwijanej w jednostkach specjalności naukowych. Przedstawione zostały cele i efekty prac, oraz wydane przez pracowników publikacje i patenty. Podane informacje poszerzono o skład osobowy każdej katedry czy zakładu. Oprócz tego każda jednostka posiada swoją stronę, na której widnieje jego adres i podane są jej władze. Ocenę tego raportu jako informatora o prowadzonych w Uczelni badaniach naukowych i uzyskanych efektach, pozostawiam jego czytelnikom. Wskazane byłyby tutaj uwagi odnośnie wprowadzenia ewentualnych zmian w przyszłych edycjach. Raport umożliwia zapoznanie się z dorobkiem naukowym poszczególnych zespołów badawczych i stanowi źródło informacji nie tylko dla środowiska naukowego naszej Uczelni, ale i dla wszystkich zainteresowanych współpracą naukową z Politechniką Opolską. Pragnę nadmienić, iż każdego roku Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą przygotowuje sprawozdanie z działalności badawczej Politechniki za miniony rok kalendarzowy. W obecnym sprawozdaniu zamieszczono w tabelach i załącznikach, dane obrazujące wzrost potencjału naukowego Uczelni za rok 2000, ale dla celów porównawczych również za lata 1995–1999. Sprawozdanie udostępnione jest dla władz Uczelni i Senatu, ale także jeden egzemplarz dostępny jest dla ogółu w czytelni Biblioteki Głównej. Aktywność naukową jednostek mogę określić w sposób następujący: wyniki z prowadzonych badań są oceniane przez KBN i na koniec 2000 roku cztery nasze jednostki uzyskały kategorię 3, co oznacza, iż zajmują czołową pozycję krajową, potwierdzoną dorobkiem naukowym i ich tematyka badawcza reprezentuje wysoki poziom. Tymi jednostkami są: Wydział Budownictwa, Wydział Elektrotechniki i Automatyki, Wydział Mechaniczny oraz Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii. Niektóre z nich przygotowały wnioski odwoławcze celem uzyskania wyższej kategorii. Ale jednostkom nie przyznaje się kategorii na wieczność, można łatwo stać się jednostką o niższej pozycji krajowej, która nie wykazuje potencjalnych możliwości rozwoju. Wymusza to ciągły i systematyczny rozwój i poprawę efektywności przyznanego z budżetu środków finansowych.

Muszę tutaj stwierdzić, iż wykorzystanie wszystkich dostępnych możliwości pozyskiwania środków finansowych na badania jest nierównomierne. Największą tutaj aktywność przejawia Wydział Mechaniczny, którego pracownicy w ubiegłym roku realizowali największą liczbę grantów i prac zleconych na potrzeby przemysłu. Dużo zależy w tej mierze od kierownictwa jednostki, które powinny promować najbardziej aktywnych pracowników naukowych. A w nadchodzących czasach dziekani w coraz wyższym stopniu będą decydowali o podziale środków na badania jak i również będą zmuszeni do ich pozyskiwania nie tylko z budżetu poprzez KBN i MEN, ale i ze źródeł pozabudżetowych. Aktywny udział w pracach umownych to proste przełożenie co do liczby wydawanych publikacji, które we wspomnianym Wydziale było w ub.r. najwyższe.

Należy pamiętać także, iż poziom badań naukowych wywiera istotny wpływ na jakość kształcenia.

– W jakich programach unijnych uczestniczy Politechnika Opolska, jakie są rezultaty owej współpracy?

Od roku 1999 polscy naukowcy uzyskali pełnoprawny dostęp do programów europejskich, w tym Programu Ramowego Badań, Rozwoju i Prezentacji Unii Europejskiej. Komitet Badań Naukowych wprowadził szereg udogodnień obejmujących dofinansowanie zadań wykonujących przez polskie zespoły w tych projektach. Dotyczy to dofinansowania w zakresie prac organizacyjno-informacyjnych, w pracach wykonywanych w ramach projektów 5.PR oraz pracach przygotowawczych do projektów 5.PR. KBN rozpoczął także dofinansowanie międzynarodowych programów specjalnych (SPUB-M) rozumianych jako działania wspierające udział w programach Unii Europejskiej. Mimo wprowadzonych zachęt finansowych dotychczasowy udział polskich jednostek naukowych w programach unijnych jest niewspółmierny do dokonywanych przez Polskę wpłat (częściowo z funduszy Phare). Stopień sukcesu w pozyskiwaniu projektów unijnych nie przekracza 20%. Obecnie trwają przygotowania do udziału Polski w 6.PR (lata 2002-2006). Jednakże należy jasno podkreślić, iż w najbliższych latach nacisk instytucji de-

czyjnych na udział polskich jednostek w międzynarodowych programach będzie stale się zwiększał i uczestnictwo w tych programach, obok ustalonej kategorii jednostek będzie jednym z podstawowych kryteriów finansowania działalności statutowej. Już obecnie dodatkowe środki na działalność statutową od 3 kategorii w dół mają otrzymać tylko jednostki uczestniczące w projektach 5.PR a w przygotowywanym projekcie zmian do oceny parametrycznej jednostek, udział w programach ramowych UE uzyskuje wysoki status. Udział naszej uczelni w naukowych projektach unijnych jest niewielki. Obecnie biorą udział w dwóch projektach pracownicy Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji oraz Wydziału Budownictwa. Warto podkreślić, iż w ramach Działu Nauki i Współpracy z Zagranicą działa od dwóch lat Branżowy Punkt Kontaktowy, który prowadzi informację i promocję Programu w środowisku naukowym, organizowane są szkolenia i pomoc w formułowaniu projektów, a także bierze udział w jednym z tematów 5.PR. Niewątpliwie udział w międzynarodowych programach naukowych powinien mieć w naszej szkole rangę priorytetu, między innymi poprzez wprowadzenie przywilejów motywacyjnych dla tych naukowców, którzy będą brali udział w takich projektach. Powodzenie w realizacji takich projektów mogą uzyskać pracownicy mający doświadczenie w wykonywaniu projektów krajowych. Stąd należy położyć nacisk, aby młodzi pracownicy zobowiązani byli do występowania o granty do KBN (granty promotorskie i zwykłe w tym nierecenzowane). Niezbędny jest dalszy rozwój infrastruktury informatycznej, bo tylko powszechny dostęp do internetu umożliwi współpracę międzynarodową.

– Współpraca z zagranicą to nie tylko udział w programach unijnych, jak przedstawia się ta strona działalności Uczelni?

W ubiegłym roku ponad dwustu pracowników naukowych odbyło podróże zagraniczne w celach naukowych, w większości dotyczyły one udziału w kongresach i konferencjach naukowych. Z tego prawie 80 osób odwiedziło ośrodki naukowe w Republice Czeskiej, w następnej kolejności odwiedzano Niemcy, Słowację i Litwę. Uczelnię odwiedziło

około 50 gości, najwięcej z Ukrainy, Białorusi i Czech. Realizowano 12 umów dwustronnych, najwięcej z czeskimi ośrodkami naukowym. Dane te charakteryzują pewną specyfikę naszej Uczelni. Jest nią współpraca z najbliższymi ośrodkami naukowymi położonymi po drugiej stronie granicy w Czechach, Słowacji i na Ukrainie. Należy dodać, iż te ośrodki dysponują doskonałą kadrą naukową i posiadają dobrze wyposażone laboratoria. Warto przypomnieć, iż aktualnie w Uczelni zatrudnionych jest 22 obcokrajowców, najwięcej z Ukrainy, następnie z Czech, Białorusi i Rosji. Ciekawą formą współpracy jest Środkowoeuropejski Program Studiów Uniwersyteckich CEEPUS, realizowany od kilku lat na Wydziale Budownictwa (koordynator prof. J. Kubik) oraz na Wydziale Mechanicznym (koordynator prof. S. Król). W ramach tego Programu rocznie kilkunastu studentów i naukowców z naszej Uczelni, uczelni czeskich (Ostrawa, Brno, Żilina i Praga) oraz słowackich (Bratysława, Koszyce) odbywało wymienne staże naukowo-edukacyjne. Refundacja stypendiów i kosztów podróży była dokonywana poprzez Polskie Biuro CEEPUS Ministerstwa Edukacji Narodowej. Wspominam o tym dlatego, ponieważ są to rzeczy mniej znane w Uczelni. Ostatnio pewna osoba z KBN w rozmowie ze mną była mocno zdziwiona, iż w projekcie badawczym z Wydziału Mechanicznego uwzględniono wyjazd do czeskiego ośrodka naukowego. Ale zapomniała dodać, iż nie przyznano funduszy na udział w konferencji w Niemczech. Jak wobec tego postępować, kiedy priorytety są ustawione na współpracę z krajami Unii Europejskiej. Są to sprawy nieodwołalne, ale na pewno kontakty z krajami spoza Unii powinny być także popierane. Wydaje się, iż tutaj istnieje duża szansa na przygotowanie wspólnych projektów unijnych. Odrębnym zagadnieniem jest współpraca naukowa i naukowo-techniczna wynikająca z umów międzyrządowych i protokołów wykonawczych do tych umów. W ub.r. realizowano 11 tematów związanych z wymianą osobową i 1 konferencję międzynarodową. Środki finansowe na ich realizację przyznawał rektor z wydzielonej dotacji podmiotowej na działalność statutową. Obecnie wszystkimi środkami z

dotacji podmiotowej dysponują wyłącznie kierownicy jednostek. Ze wspomnianych 11 tematów trzy zostały ujęte w programach wykonawczych na lata 2000–2002. Koszty pobytu naszych pracowników w ośrodkach zagranicznych w tym przypadku finansują zagraniczne instytucje rządowe. Wydaje się, iż w kraju te tematy powinny być także finansowane z wydzielonych przez KBN środków na podstawie odrębnie zawieranych umów. Sprawę tę poruszaliśmy w pismach do KBN oraz MEN. Przedstawiłem także Pani Minister Kozłowskiej z KBN. Nie otrzymałem zadowolającej odpowiedzi. Wydaje się, iż aktualnie w tej sprawie KBN nie ma jasnej koncepcji.

Warto tutaj także przedstawić jeszcze jedno zagadnienie. Istnieje wiele możliwości w zakresie uzyskania stypendiów naukowych i dofinansowania udziału w konferencjach zagranicznych poprzez towarzystwa, stowarzyszenia i fundacje naukowe. Realizowany jest obszerny program naukowy NATO i DAAD. Informujemy o tym poprzez ogłoszenia oraz pisma do kierowników jednostek. Na stronach internetowych instytucji rządowych podawane są szczegółowe informacje o tych możliwościach. Dociera to jednak bardzo powoli do świadomości kadry naukowej. Osoby, które w naszej Uczelni występują z wnioskami o takie stypendia lub dofinansowania, otrzymują je, jak nie za pierwszym razem, to w następnych wystąpieniach.

– W jakim stopniu, Pana zdaniem, wykorzystywane są środki resortowe, o które zabiegać można w formie DOT-ów?

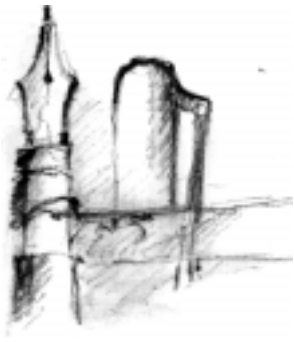
W odróżnieniu od otrzymywanej bezpośrednio z KBN dotacji na inwestycje, działalność statutową i badania własne, środki na działalność ogólnotechniczną i wspomagającą badania otrzymujemy z Ministerstwa Edukacji Narodowej, które dokonuje oceny zgłaszanych przez nas wniosków i ustala wysokość dofinansowania. DOT-y obejmują w szczególności działalność wydawniczą, promocję i upowszechnianie badań, działalność bibliotek, unifikację i typizację wyrobów oraz ochronę własności intelektualnej i przemysłowej. Odnosnie działalności wydawniczej, to dotyczy ona wyłącznie publikacji zwartych o charakterze naukowym, a więc monografii, książek i

zeszytów naukowych, których minimalny nakład wynosi 300 egzemplarzy. Wymagana jest także co najmniej jedna opinia sporządzona przez naukowca spoza Uczelni. Należy także pamiętać, iż jest to dofinansowanie kosztów wydania publikacji czy kosztów organizacji konferencji w granicach do 50, a w wyjątkowych przypadkach do 75% całkowitych nakładów. Finansowane są tylko przedsięwzięcia organizowane przez Uczelnię a więc własne wydawnictwa uczelniane, konferencje, których głównym organizatorem jest Politechnika Opolska itd. W przypadku publikacji, to zarządzeniem rektora, ich autorzy są zobowiązani do występowania o dofinansowanie w ramach DOT-ów. Mimo, iż udział dofinansowania z tej działalności dla naszej Uczelni nie przekracza 10% środków uzyskiwanych z KBN, to ich rozliczenie przysparza najwięcej kłopotów. Powodem jest konieczność wydania uzyskanych środków w danym roku kalendarzowym, bez możliwości ich przeniesienia na lata następne. Możliwy jest tylko zwrot niewykorzystanych środków, ale nie później niż do końca października danego roku lub wystąpienie do MEN o zgodę na przeniesienie na inne cele w ramach DOT. Z informacji uzyskanej z KBN oraz MEN wynika, że ta działalność może ulec ograniczeniu i stale są zmniejszane środki z budżetu. Wydaje się, iż zupełnym nieporozumieniem jest ograniczenie lub wręcz wyeliminowanie dofinansowania działań dotyczących uzyskania i utrzymania akredytacji laboratorium na spełnienie wymagań normy międzynarodowej lub europejskiej względnie wdrożenie międzynarodowego systemu jakości przyjętego w Unii Europejskiej. Zwłaszcza, że jest to obok udziału w programach unijnych objęte priorytetem KBN.

– A plany działań na najbliższą przyszłość?

W bieżącym roku dział uzyskał zgodę na zatrudnienie jednej osoby, która będzie zajmowała się promocją i koordynacją programów międzynarodowych. Ponadto otrzymaliśmy środki na zakup dwóch komputerów z wyposażeniem. Pozostała jeszcze sprawa uzyskania dodatkowego pomieszczenia dla potrzeb działu.

– Dziękuję za rozmowę.

Na zaproszenie dziekana Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji – dr **Agaty Zagórowskiej**, kolejne posiedzenie Senatu PO odbyło się w dniu 14 marca br. w gmachu Wydziału i było połączone z uroczystym nadaniem sali wykładowej imienia profesora **Rudolfa Kośmidra**, pierwszego dziekana WZiIP.

Druga część posiedzenia Senatu przebiegała wg następującego porządku obrad:

Sprawozdanie z przebiegu KRPUT w Opolu.

Sprawy organizacyjne:

- zmiany w statucie PO,
- zmiany w strukturze organizacyjnej WWFiF.

Sprawy osobowe:

- zaopiniowanie wniosku o powołanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego w PO na czas nieokreślony: dra hab. inż. **Stanisława Króla**, prof. PO - (WM),
- zaopiniowanie wniosku o powołanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego w PO na czas określony: dr. hab. n. med. **Janusza Kubickiego** (WWFiF),
- wyrażanie zgody na przedłużenie zatrudnienia na stanowisku adiunkta: dr inż. **Annie Pocicy-Filipowicz** i dr. inż. **Henrykowi Ahtelikowi** (WM),
- powołanie na stanowisko kierowników nowych katedr i zakładów na WWFiF.

Sprawy naukowe:

- zaopiniowanie wniosków o przyznanie nagrody MEN,
- wyrażenie zgody na zawarcie umowy o współpracy z Uniwersytetem Technicznym w Zwoleniu (Słowacja).

Sprawy dydaktyczne

- zmiany w planach studiów na WEiA, WM, WZiIP i na kierunku *wychowanie techniczne*
- informacja dot. projektu *Zasad rekrutacji na studia w PO w roku akademickim 2002/2003*.

Komunikaty, zapytania i wolne wnioski.

Zatwierdzenie protokołu z posiedzenia Senatu PO w dniu 24 stycznia 2001 r.

Realizując powyższy porządek obrad Senat Politechniki Opolskiej:

- uchwalił zmiany w Statucie Politechniki Opolskiej tj.: wprowadził do Statutu PO nowy § 10 A w brzmieniu: „1. Uczelnia może utworzyć własny fundusz stypendialny dla pracowników i studentów na zasadach określonych w ustawie i w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie zasad gospodarki finansowej uczelni.

Decyzję o utworzeniu lub zniesieniu własnego funduszu stypendialnego podejmuje senat w drodze uchwały.

Sposób tworzenia funduszu i regulamin przyznawania stypendiów z tego funduszu uchwała senat na wniosek rektora.

Stypendia, o których mowa w ust. 1, przyznawane są studentom przy udziale komisji stypendialnej samorządu studentckiego”.

W związku z powyższym ulega zmianie treść § 35 ust. 2, pkt. 3g na: „g) planu rzeczowo-finansowego na rok kalendarzowy, utworzenia lub zniesienia własnego funduszu stypendialnego oraz regulaminu przyznawania stypendiów z tego funduszu”.

- pozytywnie zaopiniował wniosek o przekształcenie z dniem 1 . 04. 2001 r. Katedry Fizjoterapii w:

- 1) Katedrę Morfologii Funkcjonalnej,
- 2) Zakład Klinicznych Podstaw Fizjoterapii,
- 3) Zakład Biologicznych Podstaw Fizjoterapii.

Pozytywnie zaopiniował wniosek o powołanie :

1. na stanowisko profesora nadzwyczajnego w PO, z dniem 1 października 2001 r. na czas nieokreślony – dra hab. inż. **Stanisława Króla**, prof. PO.
2. na stanowisko profesora nadzwyczajnego w PO, z dniem 1 października 2001 r. na czas określony – dra hab. n. med. **Janusza Kubickiego**.

- wyraził zgodę na przedłużenie zatrudnienia na stanowisku adiunkta:

- 1) dr inż. **Annie Pocicy-Filipowicz** (WM) o 11 lat
- 2) dr inż. **Henrykowi Ahtelikowi** (WM) o 7 lat

- pozytywnie zaopiniował powołanie z dniem 1.04.2001 r. na stanowisko kierownika :

- 1) Katedry Morfologii Funkcjonalnej - dra hab. n. med. **Janusza Kubickiego**, prof. PO,
- 2) Zakładu Klinicznych Podstaw Fizjoterapii - dra n. med. **Jana Szczegielniaka**,
- 3) Zakładu Biologicznych Podstaw Fizjoterapii - dr **Renetę Szygułę**.

- pozytywnie zaopiniował wnioski o przyznanie nagrody Ministra Edukacji Narodowej w 2001 r. dla:

- prof. dra hab. inż. **Jana Kubika**, nagroda indywidualna za monografię pt.: *Przepływy wilgoci w materiałach budowlanych*”,

- dra inż. **Rafała Wróbla**, nagroda indywidualna za wyróżnioną pracę doktorską oraz cykl publikacji z nią związanych.

- wyraził zgodę na zawarcie przez rektora umowy o współpracy pomiędzy Politechniką Opolską a Uniwersytetem Technicznym w Zwoleniu (Słowacja).

- pozytywnie zaopiniował zmiany w planach studiów na kierunku:

- 1) *elektrotechnika*, studia dzienne magisterskie i inżynierskie, system szeregowo-równoległy,
- 2) *zarządzanie i inżynieria produkcji*, studia dzienne inżynierskie.
- 3) *zarządzanie i marketing*, studia dzienne i zaoczne inżynierskie,
- 4) *zarządzanie i marketing*, studia podyplomowe : *zarządzanie i marketing* oraz *rachunkowość i finanse*,
- 5) *zarządzanie i marketing*, studia magisterskie uzupełniające dla absolwentów uczelni technicznych – MDI,

- pozytywnie zaopiniował nowe plany studiów na kierunku:

- 1) *mechanika i budowa maszyn*, studia zaoczne magisterskie uzupełniające, specjalność: *rzeczoznawstwo pojazdów samochodowych*,
- 2) *wychowanie techniczne*, studia zaoczne inżynierskie.

A ponadto:

Dyrektor Biblioteki Głównej – dr inż. **Elżbieta Czerwińska**:

- podała dodatkowe informacje dotyczące warunków prenumeraty czasopism zagranicznych w roku bieżącym oraz wielkości środków finansowych potrzebnych na pokrycie kosztów prenumeraty dotychczasowych czasopism przez poszczególne jednostki dydaktyczne PO,

Z KALENDARZA REKTORÓW

■ 14 marca br. rektor, prof. **Piotr Wach** przewodniczył posiedzeniu Senatu PO, które odbyło się na Wydziale Zarządzania i Inżynierii Produkcji i połączone było z uroczystym nadaniem sali wykładowej imienia profesora **Rudolfa Kośmida**, pierwszego dziekana Wydziału.

■ Nazajutrz, 15 marca z szefami Zakładowej Komendy OC (ZKOC) rektor uczestniczył w szkoleniu nt. *Wytycznych JMrektora Politechniki Opolskiej do działalności w zakresie obrony cywilnej*. W naradzie uczestniczyli: naczelnik Wydziału Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych – płk **R. Dorotnik**, komendant ZKOC – dr **A. Smółka**, zastępca komendanta ZKOC – dr inż. **H. Achtelek**, komendant plutonu ZKOC - mgr inż. **A. Macha**.

■ W tym samym dniu, prorektor ds. nauki – prof. **Jerzy Skubis** przewodniczył posiedzeniu Uczelnianej Komisji ds. Odznaczeń. Komisja rozpatrzyła 23 wnioski pracowników Politechniki Opolskiej o nadanie orderu lub odznaczenia w 2001 roku. Wnioski zostały przekazane do MEN, gdzie będą poddawane dalszej procedurze weryfikacyjnej.

■ 19 marca 2001 r. Piotr Wach na zaproszenie rektora **Mariana Duczmala** i Rady Naukowej Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu uczestniczył w uroczystym otwarciu nowego budynku dydaktyczno-hotelarskiego WSZiA przy ul Ozimskiej.

■ 20 marca br. rektor wziął udział w otwarciu XI Opolskich Dni Elektryki zorganizowanych w dniach 20 – 21 bm. przez Stowarzyszenie Elektryków Polskich O/Opolski i Wydział Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Opolskiej.

■ W dniach od 24 do 26 marca, na zaproszenie holenderskiego instytutu CHEPS (Center for Higher Education Policy Studies) prof. P. Wach uczestniczył w międzynarodowej konferencji ekspertów nt. *Globalisation and Higher Education*, która odbyła się w Cape Town (Kapsztad - Republika Południowej Afryki).

■ W dniach 2 i 3 kwietnia br. rektor Wach jako reprezentant Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych uczestniczył w pierwszym posiedzeniu Komisji Akredytacyjnej Uczelni Technicznych na AGH w Krakowie. W

obradach uczestniczył także prorektor ds. studenckich, **Grzegorz Gasiak**.

■ 29 marca i 4 kwietnia br. prorektor J. Skubis odbył spotkania z prezesem Zarządu APC „Metalchem” w Opolu – dr inż. **Aleksandrem Udryckim**, których wynikiem jest sformułowanie treści listu intencyjnego w sprawie pozyskania przez Politechnikę Opolską terenów i obiektów od Metalchemu pod budowę drugiego kampusu Politechniki.

■ Prorektor ds. organizacyjnych dr **Zygmunt Kasperski**, jako przedstawiciel władz uczelni uczestniczył w zebraniu sprawozdawczo-wyborczym Związku Nauczycielstwa Polskiego, które odbyło się 5 kwietnia br.

■ 11 kwietnia br. prof. J. Skubis spotkał się z prodziekanami ds. nauki. aby omówić całokształt spraw związanych z finansowaniem badań naukowych w uczelni. Przedyskutowano m.in. następujące problemy:

- finansowanie badań naukowych w bieżącym roku kalendarzowym,
- rozliczenia środków finansowych przyznanych z budżetu nauki – zasady i obowiązujące przepisy (mgr **B. Hetmańska**),
- kryteria i tryb przyznawania środków finansowych na naukę – zasady i obowiązujące przepisy (inż. **J. Waluś**),
- dyskusja i bieżące sprawy z wydziałów.

E. Czaja, U. Mazur., E. Przystajko

- zapowiedziała przesłanie jednostkom pełnych list prenumerowanych czasopism i poprosiła o uszeregowanie przesłanych wykazów wg hierarchii niezbędności lub zadeklarowanie się co do ewentualnych dopłat do zamówionej prenumeraty czasopism,
- zakomunikowała, że Zakłady Aparatury Chemicznej „APC – METAL-CHEM” S. A. zaproponowały Politechnice Opolskiej nieodpłatne przejęcie biblioteki technicznej,
- zaprosiła także członków Senatu do gmachu głównego PO na wystawę zagranicznej książki naukowej.

Prorektor ds. organizacyjnych dr **Zygmunt Kasperski** poinformował, że w roku bieżącym opłaty za korzystanie z Internetu zostały także włączone do

dotacji poszczególnych jednostek organizacyjnych Uczelni. Przypomniął jednostkom o konieczności rezerwowania środków finansowych na ten cel. Przytoczył zobowiązania finansowe uczelni dot. korzystania z Internetu, a wynikające z umowy pomiędzy Politechniką Opolską, a Uniwersytetem Opolskim.

Dziekan WEiA prof. **Ryszard Rojek** poinformował, że:

- w dniach 20 i 21 marca br. obchodzone będą XI Dni Elektryki Opolskiej, w ramach których zorganizowane są „Dni otwarte” na Wydziale.
- została podpisana deklaracja współpracy pomiędzy firmą Atel Electronics a Komitetem Lokalnym AISEC Opole w związku z programem „Studiuj z Atel Electronics” dla studentów Politechni-

ki Opolskiej. Pierwsze postanowienia tej umowy są już realizowane; 5 kwietnia br. odbędzie się seminarium nt. „Zastosowania sieci komputerowych”. Planowane jest także przyjęcie na praktykę 4 studentów z WEiA oraz sponsorowany jest konkurs na pracę dyplomową nt. zastosowanie informatyki i telekomunikacji.

- w ramach realizacji programu DAAD został podpisany list intencyjny pomiędzy PO i WEiA a FH Koblenz umożliwiający rozszerzenie współpracy z zakresu wymiany studentów z kierunku informatyka (studia w języku niemieckim).
- Senat zatwierdził protokół z posiedzenia Senatu PO w dniu 24 stycznia 2001 r.

Urszula Mazur, sekretarz rektora

Biblioteka Główna

■ W marcu bieżącego roku Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej była współorganizatorem dwóch dużych wystaw książek połączonych z ich sprzedażą. Wspólnie z Wydawnictwami Naukowo-Technicznymi i Księgarnią Techniczną Jacka Szutenbergera prezentowaliśmy społeczności akademickiej najnowsze publikacje z różnych dziedzin wiedzy. Z International Publishing Service promowaliśmy naukową literaturę zagraniczną światowych wydawnictw.

■ Również w marcu prezentowaliśmy zbiory biblioteki z okazji konferencji *Oferta Edukacyjna Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Opolskiej* adresowanej do uczniów szkół średnich – potencjalnych naszych studentów. Dużym zainteresowaniem cieszyła się publikacja *Elektroniczna biblioteka dzisiaj. Efektywne wykorzystanie baz CD-ROM w sieciach komputerowych*.

■ 27 marca bibliotekarze uczestniczyli w naukowym sympozjum na temat *Informacja naukowa na początku nowego tysiąclecia* zorganizowanym przez Bibliotekę Politechniki Warszawskiej i Swets Blackwell. Rozwój technologii informatycznych otwiera przed użytkownikami i bibliotekarzami nowe formy pozyskiwania informacji. Sympozjum umożliwiło naukowemu bibliotekom wymianę idei, opinii i uwag dotyczących współpracy z różnymi światowymi dystrybutorami baz danych, określenia kierunków rozwoju i najkorzystniejszych rozwiązań finansowych. Uczestnicy sympozjum próbowali znaleźć odpowiedź na pytanie dotyczące miejsca czasopism wydawanych w formie papierowej na tle rozwoju pełnotekstowych czasopism elektronicznych i pełnotekstowych baz tematycznych.

■ W gmachu głównym Politechniki Opolskiej (I piętro obok biblioteki) trwa prezentacja przeglądu nabytków bibliotecznych roku 2000.

■ Od 18 kwietnia w tym samym miejscu będziemy prezentować dorobek naukowy pracowników naszej Uczelni za 2000 rok.

Wydział Elektrotechniki i Automatyki

■ 6 kwietnia br. na Wydziale Mechanicznym Politechniki Szczecińskiej odbyło się wyjazdowe zebranie Sekcji Elektrotechnologii Komitetu Elektrotechniki PAN. W spotkaniu wziął udział prof. **Józef Kędzia**, który jest jej członkiem Sekcji.

■ 22 marca br. na WEiA odbyła się publiczna dyskusja nad rozprawą doktorską mgr. inż. **Henryka Majchrzaka** pt. *Analiza wpływu technologii uruchamiania i odstania bloków energetycznych elektrowni na straty energii i koszty rozruchu*. Po zakończeniu postępowania Rada Wydziału Elektrotechniki i Automatyki nadała H. Majchrzakowi tytuł doktora nauk technicznych w dyscyplinie: elektrotechnika, dodajmy – tytuł z wyróżnieniem. Nowo wypromowany doktor jest zastępcą dyrektora technicznego ds. eksploatacji elektrowni Opole S.A. Promotorem doktoranta był prof. **Zdzisław Kabza**.

Gratulujemy!

■ W dniach 5–6 marca 2001 przebywała z wizytą na Wydziale Elektrotechniki i Automatyki delegacja z Fachhochschule Koblenz w osobach profesorów tamtejszej uczelni dra **Joachima Auricha** i dra **Andreasa Kurza**, odpowiedzialnych za realizację programu Socrates-Erasmus oraz za kontakty z uczelniami zagranicznymi. Była to już druga z kolei wizyta gości z Koblenz po prawie dwóch latach od momentu nawiązania współpracy w ramach programu w dziedzinie 1–2 semestralnej wymiany studentów oraz krótkoterminowej wymiany kadry nauczycieli akademickich. Aktualnie na studiach w FH Koblenz przebywa dwoje studentów z trzeciego roku z kierunku *informatyka* **Krystyna Mika** oraz **Janusz Błoński**. W trakcie przeprowadzonych rozmów udziałem dziekana Wydziału prof. **Ryszarda Rojka**, prodziekana dra **Karola Grandka** oraz rektora prof. **Piotra Wachy** dyskutowano na temat rozszerzenia obszarów dalszej współpracy bilateralnej w ramach programów międzynarodowych, rozszerzenia form i czasu trwania pobytu studentów, rozliczania postępów naukowych studentów w oparciu o system punktów ECTS. Na zakończenie wizyty sformułowano list intencyjny precyzujący uzgodnione kwestie dotyczące zakresu przyszłych kontaktów między obydwojema uczelniami.

Od lewej: dr J. Aurich, dr A. Kurz, prof. R. Rojek, dr A. Przytułski, dr J. Wrzuszczak

Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji

■ 2 marca br. gościem WZiIP był prof. dr hab. **Grzegorz W. Kołodko**. Powodem wizyty był wykład *Moja globalizacja czyli dookoła świata i z powrotem*.

■ W dniu 14 marca br. odbyło się uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej ku czci profesora **Rudolfa Kośmidra** (1939-2000) – pierwszego dziekana Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji. Granitowa tablica umieszczona została w siedzibie WZiIP przy ulicy Waryńskiego 4 nad wejściem do auli. W uroczystości odsłonięcia tablicy wzięli udział: władze uczelni, członkowie Senatu PO, władze WZiIP, pracownicy Politechniki Opolskiej, studenci oraz zaproszeni goście. W okolicznościowych przemówieniach głos zabrali: rektor prof. **Piotr Wach** oraz władze WZiIP, dziekan dr **Agata Zagórska** i prodykan ds. nauki prof. **Robert Rauziński**. Profesor P. Wach oraz profesor R. Rauziński scharakteryzo-

Ciąg dalszy na stronie 10

Uniwersjada – święto sportu i młodości

7 lutego 2001 roku rozpoczęły się zmagania sportowe w ramach XX Zimowej Uniwersjady Zakopane 2001.

Miasto Zakopane miało zaszczyt być organizatorem tak wymownej międzynarodowej imprezy już po raz drugi. Pierwszy raz w Zakopanem odbyła się XVI Zimowa Uniwersjada w 1993 roku. Teraz w 2001 roku raz jeszcze Zakopane zostało organizatorem Uniwersjady, by powtórzyć sukces organizacyjny sprzed 10 lat.

Ponad 2000 studentów – sportowców z 47 krajów stanęło na starcie, aby walczyć o najważniejsze laury sportowe, a także aby wspólnie bawić się i cieszyć, nawiązywać nowe przyjaźnie i znajomości.

Przez kolejne 10 dni Zakopane było miejscem wyjątkowym, przyciągającym nie tylko niepowtarzalnym nastrojem, który tworzą góry, folklor, przyroda i jego mieszkańcy, ale także miejscem spotkań i rywalizacji sportowej.

W dniu otwarcia, wieczorem na stadionie pod Wielką Krokwią zapłonął znicz ogłaszający początek Zimowej Uniwersjady Zakopane 2001. Zapaliła go sława światowej lekkoatletyki – prezes PKOl **Irena Szewińska**. Oficjalnej ceremonii otwarcia igrzysk dokonał prezydent FISU (Międzynarodowej Organizacji Sportu Studenckiego) **George E. Killian** w towarzystwie wicemarszałek senatu, pani **Alicji Grześkowiak** oraz przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Uniwersjady – burmistrza miasta Zakopane, **Adama Bachledy-Curuś**.

Na maszt wciągnięta została flaga FISU, odśpiewano hymn uniwersjady – *Gaudeamus* a potem odbył się uroczysty przemarsz reprezentacji sportowców z flagami swoich państw. Po części oficjalnej odbył się show, którego gwiazdami były: Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk”, Edyta Górniak i Golec uOrkiestra, których utwór „San Francisco” został uznany przez studentów za piosenkę uniwersjady. Dopelnieniem fantastycznej imprezy był pokaz sztucznych ogni.

Następnego dnia rozpoczęły się zawody rozgrywane w pięciu miastach: w Szczawnicy, Krynicy, Nowym Targu, Oświęcimiu i Zakopanem.

Wszystkie konkurencje snowboardowe rozegrano w Szczawnicy na stokach Palenicy. Łyżwiarstwo figurowe przeprowadzono w Oświęcimiu, short track na Hali Lodowej w Krynicy, hokej na lodzie odbywał się w Nowym Targu i Krynicy. W Zakopanem na trasach Kasprowego Wierchu, Nosala oraz na Polanie Szymoszkowej rozegrane zostały konkurencje narciarstwa alpejskiego. Biathlon rozegrany został w Kirach, a w Zakopanem na średniej i dużej skoczni odbyły się skoki narciarskie.

Pomimo dokuczającego braku śniegu i wysokiej temperatury powietrza, organizatorzy zadbali o profesjonalne przygotowanie tras. Miejsca zawodów były bardzo dobrze oznaczone i posiadały wysoki standard sportowy. Jedynie odległość poszczególnych aren sportowych nie pozwalała na obejście wszystkich zawodów.

Jednakże każdej konkurencji towarzyszyły tłumy widzów, którzy tworzyli prawdziwie sportową atmosferę i gorący doping dla sportowców. Największą rzeszę kibiców przyciągały mecze hokeja na lodzie, a szczególnie te z udziałem Polski.

Wspaniałą ekipę tworzyli wolontariusze uniwersjady. Czterystu studentów z różnych szkół wyższych Polski, ubranych przez Komitet Organizacyjny w niebieskie kurt-

ki, bluzy, czapeczki i plecaki było najbardziej widocznymi w całym Zakopanem.

Wykazali się świetnymi zdolnościami organizacyjnymi, radząc sobie w trudnych sytuacjach, zawsze bardzo dobrze zorientowani co i gdzie aktualnie się odbywa. Jedni byli tłumaczami VIPÓW, gości FISU i szefów ekip. Inni opiekowali się drużynami z zagranicy, jeszcze inni pomagali w biurach akredytacji i zawodów oraz komisjach medycznych i przy kontrolach antydopingowych. Wszyscy znali bardzo dobrze języki obce: francuski, angielski, niemiecki, włoski, rosyjski. Byli też i tacy, którzy zablęsnęli znajomością języka japońskiego, tureckiego, słoweńskiego, czy syryjskiego.

Codziennie wieczorem w miastach odbywały się ceremonie nagradzania najlepszych zawodników. Medale wręczali przedstawiciele FISU. Flagi zwycięskich reprezentacji powiewały na maszcie i odgrywany był *Gaudeamus*. Potem był huk strzelających szampanów oznaczający świętowanie do rana.

Na Krupówkach można było spotkać ekipy różnych narodowości zwiedzające Zakopane, podziwiające niezwykły klimat miasta i smakujących góralską kuchnię.

Dyskoteki były miejscem integracji, zawiązywania nowych znajomości i przyjaźni. Łamano bariery językowe, dyskutowano i wymieniano poglądy oraz doświadczenia. Tradycją stało się wymienianie się znaczkami organizacji sportowych.

I tak przez kolejne 10 dni Zakopane tryskało wspaniałą atmosferą wielkiej rywalizacji sportowej, gorącego dopingu i spotkań sportowców.

17 lutego wieczorem na stadionie pod Wielką Krokwią zgąś znicz Uniwersjady. Ceremonii zamknięcia XX Zimowej Uniwersjady Zakopane 2001 dopełnił premier Polski **Jerzy Buzek**, a flaga FISU przekazana została organizatorowi XXI Zimowej Uniwersjady 2003 – miastu Tarviso we Włoszech.

Choć uniwersjada w Zakopanem dobiegła końca zostanie zapewne w pamięci uczestników na całe życie. Były to igrzyska o szczególnej wymowie, pokazały na czym tak naprawdę polega idea sportu – na radości, uśmiechu i na pięknej, szlachetnej rywalizacji. Będą o niej pamiętać ci, którzy stanęli na podium, którzy pokonali tu swoje słabości i ci, których oczarował klimat gór i atmosfera Zakopanego. To nie koniec wspaniałych znajomości, przyjaźni i spotkań. Niektórzy spotkają się na kolejnej zimowej uniwersjadzie za dwa lata.

Polska reprezentacja pokazała wysoki poziom sportowy. W klasyfikacji medalowej zajęła wysokie trzecie miejsce za Koreą i Rosją. Nasi studenci – sportowcy zdobyli 8 złotych medali, 4 srebrne i 4 brązowe. Wśród multimedalistów znaleźli się: **Tomasz Kruczek**, który zdobył 2 złote medale w skokach narciarskich oraz **Tomasz Sikora** – biathlonista, który zdobył 3 złote medale (dwa indywidualnie i jeden drużynowo).

Politechnika Opolska także miała swoich godnych reprezentantów. Wśród ekipy short trackistów startował: **Mariusz Wojnowski**, **Karol Bobowicz** i **Ludwik Krawczyk**. Drużynę prowadziła trenerka **A. Łukanowa**.

Ludwik Krawczyk jest wielokrotnym mistrzem Polski, uczestnikiem mistrzostw Europy w Budapeszcie i Malmö, oraz mistrzostw świata juniorów.

Mariusz Wojnowski – ma na swoim koncie I miejsce w sztafecie MP, jest członkiem kadry narodowej i wielokrotnie reprezentował biało-czerwonych na mistrzostwach Europy i świata oraz w Pucharach Świata.

Karol Bobowicz, zajął I miejsce w MP w biegu na 3000 m, w sztafecie, wchodzi w skład kadry narodowej, wielokrotnie był uczestnikiem Pucharów Świata, ME i MŚ.

Wszyscy studiują wychowanie fizyczne, L. Krawczyk jest na trzecim roku, dwaj pozostali są studentami drugiego roku.

Swoją udział w Uniwersjadzie miała także **Katarzyna Banek** studentka Politechniki Opolskiej (V roku WWF i F), która była tłumaczem VIP-ów FISU. *Praca na Uniwersjadzie to dla mnie nauka i doskonałe życiowe doświadczenie. Pozna-*

łam wielu ciekawych ludzi i wspaniałych sportowców. Wszyscy stworzyli niepowtarzalną atmosferę zarówno na arenach sportowych jak i w wiosce uniwersjadowej. Było to prawdziwe święto studentów połączone ze szlachetną postawą „fair play i dobrą zabawą” – podkreśla.

Katarzyna Banek

Ciąg dalszy ze strony 8

wali działalność i wielki wkład profesora Rudolfa Kośmidra w rozwój Instytutu Zarządzania, a następnie Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji. Odświeżenie tablicy dokonali dr **Agata Zagórska** oraz prof. **Piotr Wach**.

■ W dniach 17-21 marca br. władze Wydziału Zarządzania i Inżynierii Produkcji dziekan dr **Agata Zagórska** oraz prodziekan ds. organizacyjnych dr **Krzysztof Malik** wraz z uczelnianym koordynatorem programu Socrates – Erasmus mgr **Januszem Fijakiem** przebywali z wizytą na Uniwersytecie Roma Tre w Rzymie. Celem wizyty było poznanie i omówienie warunków współpracy w zakresie kształcenia oraz wymiana studentów i kadry wykładowców.

■ Informujemy, iż w semestrze letnim 2000/2001, zgodnie z harmonogramem wyjazdów w ramach programu Socrates-Erasmus, do uczelni partnerskich udali się również studenci WZiIP: **B. Proszkowiec**, **P. Kukulka**, **L. Pękala**, **A. Momro** (Francja), **M. Ostrowska**, **A. Olewicz**, **K. Gajda** (Niemcy), **P. Kowalski**, **W. Skubis**, **W. Stankiewicz** (Wielka Brytania), **A. Duda** (Włochy). Gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów naukowych!

■ Obecnie trwa kolejny nabór na wyjazdy w ramach programu Socrates-Erasmus, przy czym nadmienić należy, iż oferta uczelni partnerskich powiększyła się o następne kraje (Belgia, Finlandia, Portugalia).

Rafał Matwiejczuk, Mirosława Szewczyk

Okoliczności powstania studenckiego koła SEP przy Politechnice Opolskiej

29 marca 2001 na posiedzeniu wojewódzkiego oddziału SEP w Opolu zostało powołane do życia studenckie koło Stowarzyszenia Elektryków Polskich nr 4 przy Politechnice Opolskiej. Inicjatywa powołania oddziału powstała na zebraniu koła naukowego Eledyn, które miało miejsce 24 listopada 2000 roku. O możliwości stworzenia studenckiego koła SEP wspominał wówczas prof. **Bronisław Tomczuk**. Już na spotkaniu Eledyna 12 stycznia 2001 było wiadomo, że przynajmniej dwanaście osób przejdzie do nowo tworzonego koła. Opiekun Eledyna skierował wówczas chętnych po dalsze informacje do dr. **Ryszarda Beniaka** - prezesa koła SEP nr 17 przy Politechnice Opolskiej, z którym ustaliliśmy termin spotkania organizacyjnego. Doszło do niego 26 lutego 2001r. na wydziale Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Opolskiej. Dr R. Beniak przedstawił obowiązki i możliwości wynikające z członkostwa. Mieliśmy miesiąc czasu na zebranie podpisów. Szybko okazało się, że liczba chętnych przekroczy zakładaną na wstępie dwunastkę. W ciągu trzech tygodni zebraliśmy dwadzieścia dwa wnioski o członkostwo w SEP. Zostały przedstawione radzie oddziału wojewódzkiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich obradującej 29 marca br. W głosowaniu nad utworzeniem nowego oddziału wzięli udział wszyscy obecni na spotkaniu. Wynik głosowania był jednoznaczny – wszyscy opowiedzieli się za utworzeniem nowego studenckiego koła SEP przy Politechnice Opolskiej. Nowo powstałe koło prawie wyłącznie tworzą studenci trzeciego roku *elektrotechniki*. Chcielibyśmy, aby w przyszłości zasilili nasze szeregi także osoby z innych lat, kierunków i wydziałów Politechniki Opolskiej. Aktualnie większość obecnych członków to absolwenci opolskiego technikum elektrycznego, dalej techników mechanicznych lub liceów ogólnokształcących.

Koło nasze zamierza współpracować w organizowaniu konferencji, spotkań dotyczących tematyki związanych z działalnością SEP oraz konkursów i ogólnopolskich spotkań młodych elektryków. Dla członków i nie tylko będziemy starali się organizować kursy umożliwiające zdobycie uprawnień SEP - owskich. Już w kwietniu chcemy wybrać zarząd nowego koła oraz przygotować bardziej szczegółowy plan działania. Mamy nadzieję, że studenckie koło SEP przy Politechnice Opolskiej będzie się rozwijało i przynosiło owoce.

Na koniec chcielibyśmy złożyć serdeczne podziękowania dr. Ryszardowi Beniakowi za pomoc w załatwieniu wszystkich formalności związanych z utworzeniem nowego koła oraz prof. **Jerzemu Hickiewiczowi** za poparcie tej inicjatywy. Podziękowania należą się także Opolskiemu Oddziałowi SEP w Opolu za jednogłośnie zgodę na utworzenie nowego koła studenckiego.

*Inicjatorzy założenia studenckiego oddziału SEP przy PO
Andrzej Waindok, Jan Zimon*

Bal Sportowca

I jeszcze jeden zimowy temat, jako że miał miejsce aż w lutym tego roku. Tradycyjnie już w czasie karnawału odbywa się Bal Sportowca. Głównym organizatorem jest Akademicki Związek Sportowy, a duszą imprezy zarówno w czasie przygotowań jak i całego jej przebiegu jest **Katarzyna Banek**, prezes AZS, studentka V roku *wychowania fizycznego* WWFif.

Tym razem bal odbył się w klubie Za sceną, co odbyło się z pożytkiem dla całości, gdyż miejsca było nieporównanie więcej, a i atmosfera na tym zyskała, co zgodnie podkreślali uczestnicy zabawy, nie tylko studenci.

Bal jest okazją do wyróżnienia sportowców studentów za ich osiągnięcia, choć nie tylko muszą to być medale czy inne cenne trofea. Ideą tegorocznej imprezy było docenienie nie tyle nadzwyczajnych wyników sportowych, co głównie pracy młodych ludzi, szczególnie mocno zaangażowanych w działalność sekcji sportowych. Wśród laureatów tegorocznego balu AZS znalazły się następujące osoby, reprezentujące kolejno sekcje:

- piłkę siatkową kobiet – **Dorota Borzucka**
- piłkę siatkową mężczyzn – **Marek Kucharski**
- piłkę nożną – **Jarosław Draguć**
- koszykówkę kobiet – **Aleksandra Kaźmierczyk**
- koszykówkę mężczyzn – **Bartosz Trytek**
- wspinaczkę sportową – **Tomasz Dębek**
- pływacką – **Elżbieta Szaton**.
- karate – **Piotr Kapalka**
- iaido – **Piotr Ostalowski**

Dyplomy wręczali Kasia Banek i prodziekan WWFif, dr **Janusz Szczegielniak**.

Wszystkim wyróżnionym studentom - sportowcom redakcja *Wiadomości Uczelnianych* gratuluje osiągnięć, a organizatorom dorocznego Balu Sportowca pomysłów i energii w ich realizacji.

kd

Zdjęcia ze zbiorów K. Banek

Studia i studenci

Studenckie Koło Naukowe

SKRUBER

przy Katedrze Inżynierii Procesowej

„Biesiada Milenijna”

U progu semestru letniego odbyła się „Biesiada Milenijna” członków koła, w której uczestniczyli również pracownicy Katedry Inżynierii Procesowej. Spotkanie, któremu formalnie gospodarzył wiceszef SKN „Skruber” **Joachim John**, miało charakter towarzysko-integracyjny z uwagi na obecność wielu nowych członków naszego koła. W szczególności odnosi się to do koleżanek i kolegów studentów specjalności *procesy i urządzenia inżynierii środowiska*, gdyż to głównie oni zasilili nasze szeregi. Okolicznościowe przemówienie wygłosił opiekun koła prof. **L. Troniewski**, który życzył nam wszystkim udanych studiów, jak również zadowolenia ze współpracy koleżeńskiej w SKN „Skruber”.

Niezależnie od towarzyskiego charakteru spotkania, omówiono na nim także tegoroczne spotkania i wyjazdy, w tym planowane w Turawie pod koniec semestru letniego seminarium nt. „Nowoczesne technologie w inżynierii procesowej”. Dało się przy tym zauważyć, że najstarsi spośród nas, czyli studenci-dyplomanci, przekazywali młodszym adeptom porady w zakresie organizacji różnych imprez, a dodatkowo – choć mniej oficjalnie – w zakresie strategii studiów. Mamy nadzieję, że tego typu spotkania wejdą na stałe do kalendarza imprez organizowanych przez członków naszego koła i staną się swego rodzaju tradycją.

W grupie siła!

Grupa członków koła, studentów z V roku o profilu dyplomowania *procesy i urządzenia przemysłowe* dość długo przygotowywała projekty dydaktycznych tablic poglądowych nt. oporów przepływu i obliczeń konstrukcyjnych aparatury. Pracowali w dzień i w nocy, w akademiku i na uczelni, przejrzyli całą stertę różnych książek i innych materiałów. Wreszcie dopięli swego i triumfalnie ogłosili, że zadanie którego się podjęli zakończyło się pełnym sukcesem.

Prace dyplomowe

Powoli zbliżają się obrony prac dyplomowych. Spośród członków SKN „Skruber”, w Katedrze Inżynierii Procesowej prace dyplomowe wykonuje 6 osób realizując cztery tematy badawcze, a mianowicie:

1. Badanie procesu mieszania ciekłego układu niejednorodnego - wyk. **Joachim John** i **Sebastian Krettek**.
2. Proces wrzenia ciekłej mieszaniny niejednorodnej – wyk. **Robert Kątny**.
3. Badania hydrauliki przepływu układu gaz-ciecz-ciecz w rurach poziomych – wyk. **Krzysztof Kubek** i **Damian Grabski**.
4. Analiza zjawisk zachodzących przy przepływie dwufazowym gaz ciecz – wyk. **Krzysztof Ziemia**.

Nadmienić należy, że wybrane rezultaty badań dotyczących mieszania ciekłego układu niejednorodnego zostaną przez kolegów J. Johna i S. Kretka przedstawione na Międzynarodowym Sympozjum Naukowym Studentów i Młodych Pracowników Nauki, które odbędzie się w maju br. w Zielonej Górze. Gratulujemy i życzymy udanego debiutu w nowej roli.

SKN „Skruber”

Spotkanie Milenijne – miło było

Jak to zrobić?

Jeden projekt gotowy, lecz co z drugim?

Dobrze trzymam? (kol. R. Kątny skupiony na pomiarach)
Fot. „Skruber”

MOJA ARCHITEKTURA

Minął właśnie siódmy miesiąc od przyjazdu do Rzymu. Od pierwszej chwili, każdy element życia i studiów wygląda tu inaczej: nauka, czas wolny, organizacja dnia. Kiedy przyjechałam we wrześniu, dni były upalne, a wszystko co spotykałam – nowe. Miasto oczarowało mnie od pierwszego wejrzenia, urzekły mnie malownicze uliczki tworzące tak skomplikowaną strukturę, jak chyba nigdzie na świecie.

Kurs języka trwający trzy tygodnie był bardzo owocny. Przełamalam barierę językową, zawarłam pierwsze przyjaźnie.

Znalazłam mieszkanie w dzielnicy oddalonej od centrum (ok. godziny jazdy autobusem i metrem od uczelni), jednak spokojnej i wolnej od smogu. Poszukiwania miejsca zakwaterowania nie były łatwe.

Gdy przyjechałam, właściciel mieszkania przydzielonego mi przez Accomodation Center odpowiedział, że oferta jest nieaktualna... bywa i tak. Na dwa dni zatrzymałam się u koleżanek, później znalazłam lokum.

Mieszkanie jak na tutejsze warunki jest „ekonomiczne” (400-500 tys. lirów miesięcznie, w zależności od opłat). Teraz jest nas czworo: dwoje Hiszpanów, ja i Sycylijszyk. Hiszpanie studiuja na tym samym kierunku i dzięki temu jest nam łatwiej. Poza tym dzięki nim rozpoczęłam naukę języka hiszpańskiego – bardzo mi pomagają.

Mój tydzień nauki w tym semestrze różni się od poprzedniego. Miałam więcej zajęć na temat renowacji i historii architektury. Teraz jest bardziej kreatywny – więcej projektów, więcej prac typowo architektonicznych.

W zeszłym semestrze, poniedziałek zaczynałam zajęciami z historii architektury nowożytnej: renesans, barok, manieryzm. Każdy wykład był inspiracją późniejszego spaceru po mieście. By lepiej zrozumieć każdą budowlę, trzeba ją zobaczyć na własne oczy, dotknąć. Fotografie to nie wszystko... To tak jak gdyby znać kogoś jedynie z opowiadań, a później poznać go osobiście...

Z zarysem historii architektury było podobnie. Po lekcji traktującej o rzymskich willach – jechałam do Tivoli, po lekcji na temat Forum Romanum spacerowałam wśród ruin zaledwie 200 m od mojej szkoły.

Zyskałam więcej niż jakikolwiek turysta.

Zyskałam więcej niż studiujący architekturę w innym miejscu na świecie tym bardziej, że projekt nad którym pracowałam podczas zajęć z renowacji dotyczył Curii Iulii – antycznego miejsca spotkań senatorów.

Ostatni przedmiot to techniki renowacji prowadzony przez światowej sławy restauratora, profesora Paolo Marconiego – wszystko niezwykle pasjonujące... prace konserwatorskie, ćwiczenia.

Być może 37 godzin zegarowych tygodniowo, a więc 49 naszych lekcyjnych to dużo, jednak zbyt wiele jest tutaj kursów, które szkoda byłoby przegapić, w tym semestrze wybrałam więc także sporo.

W ramach zajęć z przedmiotu „problemy strukturalne zabytków i obiektów historycznych” zwiedzaliśmy zabytki na wzgórzu Celio. Oprowadzała nas architekt prowadząca prace renowacyjne. W ten sposób łatwiej było zrozumieć z jakimi problemami możemy spotkać się w praktyce, i jak je później rozwiązać.

Zajęcia z rysunku dają możliwość poznania historii i technik rysowania, poza tym pozwolono mi uczęszczać także na zajęcia z rysunku postaci na Akademii Sztuk Pięknych.

Kolejne przedmioty to: architektura parków i ogrodów, gdzie poznajemy historię aranżacji zieleni, mamy także do zrobienia kilka projektów. Badamy także właściwości poszczególnych materiałów i możliwość ich twórczego zastosowania.

Architektura krajobrazu to projekt w znacznie większej skali; szukamy sposobu interpretacji przestrzeni zgodnie z prawami natury. Do zaprojektowania mamy system cystern, które pozwolą tak dużemu miastu jakim jest Rzym zgromadzić zapasy wody pitnej.

Na iluminotechnice poznajemy sposoby oświetlania zarówno wewnątrz, jak i zewnątrz budynków. Na ostatnich zajęciach mieliśmy możliwość obejrzenia koncertu J.M. Jarre'a, jako przykład spektaklu świetlnego.

Projekt, nad którym będziemy pracować to jedno z trzech zagadnień:

- oświetlenie budynku lub wnętrza,
- projekt lampy lub reflektora,
- projekt łączący światło i muzykę w jedno widowisko.

Iluminotechnika jest w jakiś sposób powiązana ze scenografią.

Spektakl pt. *Rosencrantz and Guildenstern are dead* zostanie wystawiony w czerwcu, a zajęcia obejmują projekt kostiumów, oświetlenia i oczywiście scenografii, która w tym przypadku obejmuje także widowie.

Łącznie w tym semestrze mam 46 godzin tygodniowo - zajęcia odbywają się także w sobotę!

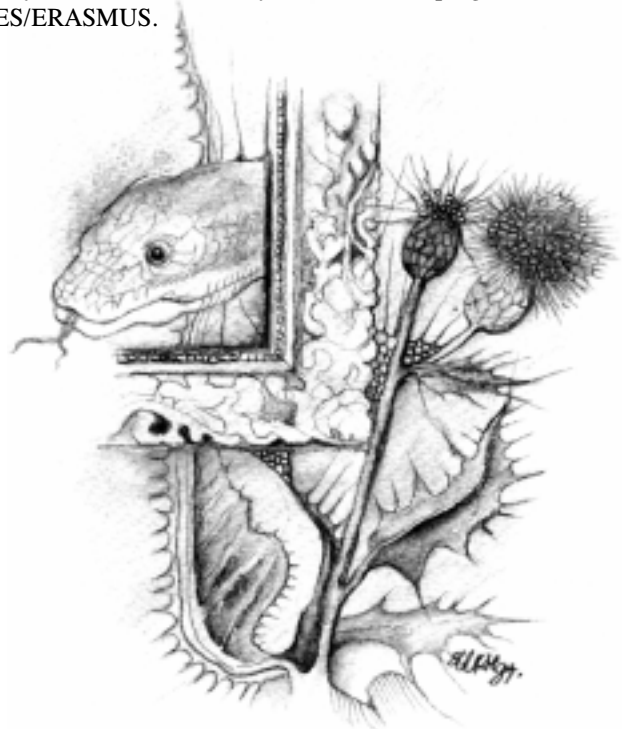
Koszt życia tutaj jest bardzo wysoki. Bardzo drogie są książki i materiały piśmiennicze (np. za wydruk projektu z renowacji zabytków, który przygotowaliśmy w czwórkę każda z nas musiała zapłacić 135 tys. lirów), drogie są także środki higieny i żywność (w ostatnim miesiącu zmuszona byłam wydać równowartość 2700 zł).

W nowym semestrze jest wiele interesujących kursów, a dzięki zgodzie na przedłużenie stypendium mogę realizować swój projekt.

Staram się wykorzystać okazję by wzbogacić swą wiedzę i doświadczenie. Cieszę się, że mogę nauczyć się języka i poznać kulturę zarówno tę antyczną, jak i współczesną – tak ciekawego kraju, jakim są Włochy.

Agnieszka Stępień

Agnieszka Stępień jest studentką 4 roku Wydziału Budownictwa PO. Od października 2000 r. studiuje architekturę na Uniwersytecie Roma Tre w Rzymie, w ramach programu SOCRA-TES/ERASMUS.

Zakupy aparatury i sprzętu informatycznego

W uczelni technicznej laboratoria wyposażone w nowoczesną aparaturę są niezbędne w procesie dydaktycznym i badawczym, są jej wizytówką. Wizytówką przyciągającą studentów jak i ułatwiającą pozyskiwanie zleceń badawczych. Stąd dość znaczna część budżetu naszej Uczelni przeznaczona jest na zakupy aparatury i sprzętu informatycznego. Władze Uczelni i poszczególnych jednostek naukowo-dydaktycznych stale czynią starania o pozyskanie dodatkowych środków finansowych na zakupy aparatury i sprzętu informatycznego. Majątek Uczelni co roku zwiększa się o kilkaset nowych przyrządów i urządzeń. W roku 2000 przybyło nam 431 różnego rodzaju przyrządów, aparatury i komputerów.

Do ważniejszych z nich można zaliczyć:

- analizator mocy typ D6000 – produkcji austriackiej – 154 085 zł
- fiberoskop typ IF8C5-10 – produkcji niemieckiej – 32 667 zł
- wyposażenie maszyny wytrzymałościowej
- TONI NORM – produkcji niemieckiej 57 970 zł
- mikrokalorymetr izotermiczny JAF– produkcji angielskiej – 130 000 zł
- zestaw do pomiaru drgań – produkcji duńskiej – 25 600 zł
- stanowisko do badań ścieków Multilab – produkcji niemieckiej – 66 817 zł
- stanowisko do badań cieplnych (I część) – produkcji polskiej – 83 973 zł

komputery z wyposażeniem – kpl 138 – 737 976 zł

Mimo tak znacznych zakupów stale rosnące potrzeby i tak zaspokajane są w minimalnym stopniu. Bardzo szybki rozwój informatyki oraz technik pomiarowych zmusza do wymiany posiadanej aparatury, szczególnie tej, w którą wyposażono wydziały w chwili powstania Uczelni. Nowoczesna, wysokiej klasy aparatura jest bardzo kosztowna, stąd przebudowa laboratoriów przy aktualnym finansowaniu musi potrwać dłuższy czas. Uczelnia prężnie rozwija się, powstają nowe wydziały, nowe specjalności, tworzone są od podstaw kolejne laboratoria, dlatego znaczna część finansów przeznaczana jest na zakup aparatury do tych laboratoriów.

Od roku 1997 zakupy aparatury i innych urządzeń są dokonywane zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych, czyli w drodze przetargów. Procedury przetargowe są bardzo uciążliwe i długotrwałe, a w kraju prawie nie ma producentów i dystrybutorów aparatury typowej i unikalnej. To często jest przyczyną konieczności występowania o zgodę do Urzędu Zamówień Publicznych na zakup z wolnej ręki, co dodatkowo wydłuża termin realizacji zamówienia. Sposób i zakres stosowania ustawy o zamówieniach publicznych w naszej politechnice reguluje zarządzenie wewnętrzne (nr 5/2000) JM Rektora. Do przeprowadzania postępowań przetargowych powołane są komisje przetargowe, które wspólnie z sekcją odpowiedzialną za zamówienia publiczne (sprawy proceduralne, prawne) i sekcją zajmującą się aparaturą (sprawy techniczne, celne, egzekwowanie warunków umowy, ewidencja) przeprowadzają postępowanie przetargowe. Do ustaw związanych z zamówieniami publicznymi, kodeksem celnym, pra-

wem budżetowym i dewizowym, stale wprowadzane są poprawki, zmiany i uzupełnienia, najczęściej nakładające dodatkowe utrudnienia. Śledzenie i stosowanie tych zmian jak i prawidłowe przygotowanie przetargów przez poszczególne jednostki dydaktyczno-badawcze jest bardzo uciążliwe i trudne. Dlatego przed przygotowaniem wniosku o wszczęcie postępowania, o udzielenie zamówienia publicznego należy uzgodnić z wyżej wymienionymi sekcjami warunki realizacji zamówienia, tzn. tryb przetargu, dane techniczne określające przedmiot zamówienia, ubezpieczenie, transport, warunki płatności. Od roku 2001 zniesiona została przysługująca uczelniom ulga w podatku VAT przy zakupach pomocy naukowych i dydaktycznych z importu. W bieżącym roku płacić musimy już 22% podatku VAT, a zwolnienie uzyskać można jeszcze z cła. Uchwalone poprawki i uzupełnienia do kodeksu celnego wprowadzają nowe zasady zwolnień z opłaty celnych od 2002 roku, w odpowiedzialnych resortach trwa opracowywanie szczegółowych wytycznych. Wspomniane wyżej warunki należy uwzględnić przy planowaniu wielkości środków finansowych przeznaczanych na zakupy aparatury z importu w roku bieżącym i następnych latach (wnioski o przydział środków). Kontrolę udzielania zamówień publicznych mają prawo przeprowadzić: Najwyższa Izba Kontroli, Urząd Zamówień Publicznych i Regionalna Izba Obrachunkowa, a za naruszenie ustawy o zamówieniach publicznych grożą sankcje karne.

Mając na uwadze skomplikowany system udzielania zamówień na aparaturę, wyposażenie laboratoriów jak i grożące za naruszenie ustawy o zamówieniach publicznych kary po dałem za pośrednictwem Wiadomości Uczelnianych kilka ogólnych, mam nadzieję przydatnych, informacji.

Mieczysław Kalinowski
kierownik Sekcji Aparatury

Wybory w ZNP

Członkowie Związku Nauczycielstwa Polskiego na zebraniu sprawozdawczo-wyborczym, które odbyło się 5 kwietnia br. wybrali swoich przedstawicieli do ciał kolegialnych. Zanim przystąpiono do wyborów, dotychczasowy przewodniczący rady zakładowej przedstawił sprawozdanie z działalności za ostatnią kadencję.

Obecny na zebraniu prorektor ds. organizacyjnych **Zygmunt Kasperski** przedstawił w skrócie aktualną sytuację uczelni i odpowiadał na pytania z sali.

Zgodnie z wynikiem przeprowadzonych wyborów prezesem ZNP pozostanie **Grzegorz Księżak**, na członków Rady Zakładowej wybrano:

Aleksandra Smółkę, Chryzantę Dubiniewicz, Barbarę Szymków, Annę Szwedziak. Komisję Rewizyjną tworzą: **Helena Pindel, Stanisława Kuczewska, Waldemar Księżak, Sąd Koleżeński – Henryk Achteлик, Krystyna Słodczyk, Henryk Lewandowski.**

Delegaci na VII Krajową Konferencję ZNP – **Grzegorz Księżak, Henryk Lewandowski.**

Zebranie było także okazją do wręczenia pamiątkowych medali najbardziej zasłużonym członkom ZNP.

Targi Książki we Wrocławiu

63 wydawców przygotowało swoje stoiska w holu Politechniki Wrocławskiej w czasie tegorocznych, siódmych już Wrocławskich Targów Książki Naukowej. Organizatorem, jak co roku była Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, a wśród wystawców przeważały wydawnictwa uczelniane, choć nie zabrakło tak renomowanych firm jak PIW, PWN, Arkady czy John Wiley & Sons lub Harcourt Publishers z Wielkiej Brytanii.

W czasie trwających przez cztery dni targów odwiedzający kupić mogli książki z różnych dziedzin, od skryptów i podręczników akademickich po barwne i kosztowne wydawnictwa albumowe.

Oficjalne otwarcie targów połączone jest z ogłoszeniem wyników konkursu na najtrafniejszą szatę edytorską książki naukowej organizowanego w czterech kategoriach: nauk humanistycznych, ścisłych, technicznych i książki popularnonaukowej. Po pierwszym dniu przyznawana jest także nagroda za najatrakcyjniejsze stoisko – w tym roku zdobyło ją Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Targom towarzyszą także seminaria, wykłady i spotkania z autorami.

Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej po raz kolejny była uczestnikiem wrocławskich targów i przygotowała dla czytelników całkiem bogatą ofertę. Na kupujących

Fot. Krzysztof Mazur

czekały także katalogi z ostatnich trzech lat oraz materiały informacyjne o opolskiej uczelni wraz z informatorem dla kandydatów na studia. Wprawdzie udział w targach OW nie spowodował rynkowego sukcesu uczelnianego wydawnictwa, niemniej pozwolił poznać oczekiwania i zainteresowania czytelników.

Pytano także o skrypty z budownictwa (w naszej ofercie są tylko trzy tytuły) – a zwłaszcza

z budowy dróg i mostów, informatyki i ochrony środowiska.

Po wrocławskich targach książki naukowej kolejne ośrodki przygotowują się do organizacji podobnych imprez, z których najważniejsze wydają się być targi w Poznaniu i Krakowie, nazywane „małym Frankfurtem” no i oczywiście jesienna Atena w Warszawie.

kd

Z sekretariatu Prymasa Polski, nadeszło na ręce Rektora pismo, które przytaczamy poniżej.

Warszawa, dnia 10 marca 2001 r.

Magnificencjo,
Dostojny Senacie,

Ojciec Święty Jan Paweł II podczas Jubileuszu Nauczycieli Akademickich mówił:
Drodzy Nauczyciele Akademicy!

Z radością spotykam się z wami w tym roku łaski, w którym Chrystus wzywa nas usilnie, byśmy bardziej zdecydowanie przylgnęli do wiary i dokonali głębokiej odnowy życia. Dziękuję wam przede wszystkim za zaangażowanie, z jakim uczestniczyliście w spotkaniach o charakterze duchowym i kulturalnym, odbywających się w minionych dniach (...)

Szanowni ludzie nauki, starajcie się dążyć do tego, aby uniwersytety stawały się „laboratoriami kulturowymi”, w których prowadzony będzie konstruktywny dialog między teologią, filozofią, naukami o człowieku i naukami przyrodniczymi, kierujący się normą moralną jako zasadą wpisaną w samą naturę badań naukowych i stanowiącą warunek ich pełnej skuteczności w przybliżaniu się do prawdy. (Jubileusz Nauczycieli Akademickich, 9 IX 2000, za: L'Osservatore Romano, nr 11-12/2000, s. 6-8).

Ojciec święty, zatroskany w kształt życia społecznego, także środowisk akademickich, zachęca nas do głębokiego odczytywania wskazań Jezusa Chrystusa.

W tym duchu pragnę zaprosić Waszą Magnificencję oraz Przedstawicieli Dostoj-

nego Senatu na Pielgrzymkę Środowisk Akademickich. W dniach 12 i 13 maja 2001 roku na Jasnej Górze będą się modlić przedstawiciele polskich uczelni: wykładowcy oraz studenci. Wchodzimy kolejny raz w tę piękną, istniejącą nieprzerwanie od 1936 roku tradycję modlitwy środowisk akademickich na Jasnej Górze.

Nasza modlitwa rozpocznie się w katedrze częstochowskiej 12 maja o godzinie 16.00. Następnie w uroczystej procesji udamy się na Jasną Górę. Centralnym wydarzeniem będzie Msza św. o godzinie 21.30.

Wspólnie będziemy modlić się o to, aby środowiska akademickie były „laboratoriami” kultury, w których kształtują się dojrzałe osobowości i tworzy się życie społeczne oparte na Ewangelii.

Królowej Polski będziemy polecali wysiłek wykładowców i studentów, aby spełniło się to, o czym mówił Adam Asnyk: „za każdym krokiem w tajemni stworzenia, coraz się dusza ludzka rozprzestrzenia i większym staje się Bóg” (A. Asnyk, *Do Młodych*).

Z wyrazami szacunku i z serdecznym zaproszeniem

+ Józef Kardynał Glemp Prymas Polski

ZMIANY W REGULAMINIE ZFŚS

Jak poinformowała kierownik Działu Kadr i Spraw Socjalnych, mgr **Anna Boczar** 12 marca br. odbyło się posiedzenie Komisji Socjalnej, w której uczestniczyli poza panią kierownik i pracownikiem Działu stali przedstawiciele związków zawodowych wraz z przewodniczącymi oraz kwestor **Barbara Hetmańska** i dyrektor administracyjny – **Leon Prucnal**. Tematem posiedzenia było omówienie propozycji zmian w regulaminie działalności socjalnej oraz planu wydatków na rok bieżący. Komisja zapoznać mogła się także z rozliczeniem wydatków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w roku 2000.

Tegoroczny plan środków obejmuje następujące pozycje:

I. Świadczenia mieszkaniowe, na które złożyły się takie składniki jak:

- Odpis 3% – 465702,00 zł.
 - Stan na 31 grudnia 2000 – 1108820,83 zł.
 - Miesięczne spłaty pożyczek (po ok. 65000, zł) – 780000,00 zł.
- Razem: 2354522,83 zł

II. Świadczenia socjalne:

- Odpis 5% – 698551,00 zł.
 - Stan na dzień 31 grudnia 2000 – 353302,32 zł.
 - Odpis na emerytów ok. 126000,00 zł
- Razem – 1177853,32 zł.

Pozycje pierwsza i druga dają łączną kwotę 3532376,15 zł.

Wydatki zaplanowane w bieżącym roku obejmują

1. Paczki mikołajowe dla 365 dzieci po 60,00 – 21900,00 zł.
 2. Pomoc rzeczowa dla pracowników (150 osób po 800,00 zł średnio) – 120000,00 zł.
 3. Zakup upominku dla przechodzącego na emeryturę (10 osób po 400, – 4000,00 zł.
 4. Działalność kulturalna 600 po (średnio) 72, zł – 43200,00 zł.
 5. Wypoczynek dla dzieci i młodzieży (200 osób po ok. 690, średnio) – 138000,00 zł.
 6. Wczasy turystyczne i pobytowe dla 800 osób po (średnio) 675 – 540000,00 zł.
 7. Bony towarowe dla 900 osób po (średnio) 350,00 – 315000,00 zł.
- Razem: 1182100,00 zł.

1. Wczasy turystyczne dla emerytów i rencistów (180 osób po śr. 380,00 – 68400,00 zł.

2. Pomoc rzeczowa dla 100 osób po śr. 576,00 – 57600,00 zł.

Razem 126000,00 zł, co daje łączną kwotę 1308100,00 zł.

Na remonty i modernizację mieszkań dla 160 osób zaplanowano kwotę 960000,00 zł.

Na remonty modernizację domu dla 30 osób – kwotę 210000,00 zł.

Na budowę domu lub kupno mieszkania dla 15 osób – 450000,00 zł.

Ze świadczeń mieszkaniowych skorzysta wg planu 205 osób na kwotę 1620000,00 zł.

Zmiany w regulaminie świadczeń socjalnych sprowadzają się do kilku zagadnień. Po pierwsze wprowadzono zapis dopuszczający możliwość przesunięcia w uzasadnionych przypadkach środków przeznaczonych na cele socjalne – na cele mieszkaniowe i odwrotnie. Przeniesienie nastąpić może na podstawie uzgodnienia pomiędzy pracodawcą a związkami zawodowymi.

Po drugie, ustalono wysokość kwoty –1200 zł dla pracowników i dzieci oraz 1000 zł dla emerytów – pojedynczych skierowań do jakich nastąpi częściowy zwrot kosztów za pobyt na wczasach, wczasach turystycznych i obozach, koloniach, zimowiskach lub wczasach dla dzieci i młodzieży. Uwzględniane będą także rachunki za tzw. zielone szkoły i zielone przedszkole.

Szczegóły ilustrują tabele 1–5.

Ponownie do regulaminu wprowadzone zostało dofinansowanie do biletów na imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne. Zgodnie z regulaminem, pracownik ma prawo do czterech biletów ulgowych w ciągu roku, częściowy zwrot kosztów dotyczy biletów wstępu do kwoty 50 zł. Wysokość dopłat ustalana jest na podstawie dochodu na osobę w rodzinie wyliczonego z wniosków składanych przez pracowników w poprzednim roku. Ilustruje to tabela 6.

Pracownicy w kresie świąt bożonarodzeniowych otrzymywać będą bony towarowe. W myśl nowych przepisów wartość bonów będzie zróżnicowana w

zależności od dochodu na osobę w rodzinie. W tabeli 7 wymienione zostały warunki uprawniające do otrzymania bonu towarowego.

Anna Boczar przedstawiła rozliczenie wydatków z zakładowego funduszu na cele socjalne i mieszkaniowe w roku ubiegłym.

Wydatki ZFŚS na cele socjalne zamknęły się kwotą **765.841,16 zł** i obejmowały następujące pozycje:

1. paczki mikołajowe dla 364 dzieci pracowników – 20265,31 (dochód 51,60 zł).
 2. pomoc rzeczowa dla pracowników, z której skorzystało 421 osób – 158548,26 zł.
 3. zakup upominku dla pracownika przechodzącego na emeryturę – 1 osoba – 390,00 zł.
 4. wypoczynek dzieci i młodzieży, z czego skorzystało 207 osób – 87022,39 zł.
 5. wczasy turystyczne i pobytowe dla 713 osób – 400055,80 zł
- co daje kwotę łączną 666281,76 zł.
- Do tego doliczyć należy:

1. wczasy turystyczne dla emerytów i rencistów, z których skorzystało 169 osób – 51040,00 zł.
2. pomoc rzeczowa dla emerytów i rencistów – 77 osób – 48571,00 zł, łącznie: 99611,00 zł.

Ze świadczeń mieszkaniowych w roku 2000 skorzystało 177 osób, z czego:

1. 146 osób z pożyczki na remont i modernizację mieszkania – na kwotę 701600,00 zł
 2. 20 osób z pożyczki na remont i modernizację domu – na kwotę 120000,00 zł.
 3. 8 osób – na budowę domu – na kwotę 150000,00 zł.
 4. 3 osoby – na kupno mieszkania – na kwotę 39568,57 zł.
 5. umorzenie pożyczki pochłonęło kwotę 19714,00 zł.
- na łączną kwotę **1030882,57 zł**.

Przypominamy, że do Działu Kadr i Spraw Socjalnych złożyć należy wypełnione wnioski o dofinansowanie do wypoczynku. Wnioski przyjmowane będą do dnia 26 maja br.

Tabela 1. Wysokość częściowego zwrotu kosztów na wczasach pobytowych dla pracowników

Dochód na 1 członka rodziny (brutto) w zł	do 600	601-700	701-800	801-900	901-1000	powyżej 1001
Zwrot kosztów jednego skierowania w %	70	66	62	58	54	50

Tabela 2. Wysokość częściowego zwrotu kosztów na wczasach turystycznych dla pracowników

Dochód na 1 członka rodziny (brutto) w zł	do 600	601-700	701-800	801-900	901-1000	powyżej 1001
Zwrot kosztów na 1 osobę w zł	800	760	720	680	640	600

Tabela 3. Wysokość częściowego zwrotu kosztów do kolonii, obozów, zimowisk oraz wczasów dla dzieci i młodzieży

Dochód na 1 członka rodziny (brutto) w zł	do 600	601-700	701-800	801-900	901-1000	powyżej 1001
Zwrot kosztów jednego skierowania w %	80	73	65	58	52	45

Tabela 4. Wysokość częściowego zwrotu kosztów na wczasach pobytowych dla emerytów i rencistów

Dochód na 1 członka rodziny (brutto) w zł	do 500	501-550	551-600	601-650	651-700	powyżej 701
Zwrot kosztów jednego skierowania w %	49	46	43	40	37	34

Tabela 5. Wysokość częściowego zwrotu kosztów na wczasach turystycznych dla emerytów i rencistów

Dochód na 1 członka rodziny (brutto) w zł	do 500	501-550	551-600	601-650	651-700	powyżej 701
Zwrot kosztów jednego skierowania w zł	450	430	410	390	370	350

Tabela 6. Wysokość dopłat do biletów

Dochód na 1 członka rodziny (brutto) w zł	do 600	601-700	701-800	801-900	powyżej 901
Zwrot kosztów jednego biletu wstępu w %	50	45	40	35	30

Tabela 7. Wartość przyznawanych bonów towarowych

Dochód na 1 członka rodziny (brutto) w zł	do 800	801-900	powyżej 901
Wartość bonu w zł	400	350	300

Marian Ciepaj

Antynomie równości

Człowiek urodził się wolnym, a wszędzie jest w okowach. (...) Ten kto pierwszy ogroził kawałek ziemi i powiedział «to moje» i znalazł dość ludzi naiwnych by mu uwierzyć, był prawdziwym założycielem społeczeństwa. Iluż to zbrodni i wojen, ile nędzy i grozy byłby rodzajowi ludzkiemu oszczędził ten, kto by kotki wyrwał lub rów zasypał, i zawołał do otoczenia: «Uwaga! Nie słuchajcie tego oszusta: będziecie zgubieni gdy zapomnicie, że plody należą do wszystkich, a ziemia do nikogo»

Jan Jakub Rousseau, „Umowa społeczna”

Rodzimy się nierówni zdolnościami, lecz równi wobec prawa; tylko prawo zatem jest potęgą.

Napoleon

Obok idei wolności do najstarszych i najczęściej występujących w historii myśli politycznej i filozoficznej należy idea równości społecznej. Ona też leży u podstaw każdego demokratycznego ustroju politycznego. Można zaryzykować twierdzenie, że im większy jest postęp w procesie egalitaryzacji danego społeczeństwa, tym pełniejsza jest realizacja idei demokracji. Albowiem trudno jest mówić o istnieniu demokracji – rozumianej jako realna możliwość współuczestnictwa całego społeczeństwa w rozstrzyganiu najważniejszych spraw państwa – bez pewnego minimum równości społecznej.

W tej mierze godnym uwagi jest spostrzeżenie A. Burdy, że nawet doktrynalnie określony system demokratyczny nie może być prostym amalgamatem idei wolności i równości. Idea bowiem równości, rozumiana jako świadomie wytyczona zasada regulowania związków międzyludzkich, może równie dobrze wiązać się z systemami demokratycznymi, jak i antydemokratycznymi; w ustroju despotycznym, np. wszyscy – poza najwyższym dzierżycielem władzy – zrównani są w poniżeniu i zdani na łaskę kaprysu jednostki. W starożytnych państwach Dalekiego Wschodu możemy spostrzec pewną „równość w nierówności”; panem życia i śmierci każdego człowieka, zarówno chłopą jak i dworzanina był władca absolutny; tak więc wszyscy byli „równi” wobec władcy. W systemie natomiast demokratycznym zasada równości w jej różnych gradacjach i modyfikacjach pełni w ostatecznym rachunku pewną funkcję służebną; jest środkiem uzyskania i zagwarantowania pewnej sfery wolności jednostki spętanej więzami społecznymi: „jeżeli w sprawach publicznych mocen jesteś więcej niż inni, dzieje się tak za aprobatą wszystkich pozostałych; jeżeli wolny jesteś od pewnych powszechnie obowiązujących ciężarów, przywilej taki usprawiedliwia zgodą całej zbiorowości”.

Podobnie jak w przypadku wielu innych ogólnych pojęć nie udaje się znaleźć zadowalającej wszystkich definicji pojęcia równości. Na ogół przyjmuje się, iż równość to nie tyle brak jakichkolwiek różnic ilościowych, ile przede wszystkim brak różnic rażących, obiektywnie nieuzasadnionych lub społecznie nie akceptowanych. Od definicji równości ważniejszy jest wszakże konkretny mechanizm funkcjonowania idei równości w państwie demokratycznym. Zdaniem wielu autorów równość polega przede wszystkim na osiągnięciu takiego po-

ziomu życia materialnego, gdy wszyscy w równym stopniu i równie łatwo mogą mieć zaspokojone nie tylko elementarne potrzeby. I właśnie takie stopniowe podnoszenie najniższego poziomu, postęp w tym kierunku idący, czyli zwiększający równość szans jest nie tyle najlepszą, co jedyną drogą do pogodzenia równości z wolnością.

Należy w tym miejscu dodać, że w naukach społecznych można się spotkać z wyróżnieniem w kategorii równości dwóch aspektów: formalnego i realnego. Równość formalna to wynikająca z ustawodawstwa równość wszystkich obywateli wobec prawa, natomiast równość realna sprowadza się do materialnych i organizacyjnych możliwości wykorzystania przysługujących obywatelom formalnie równych uprawnień.

Godzi się też podkreślić, iż w świadomości powszechnej naturalna równość ludzi i ich równość wobec prawa ma stosunkowo krótką historię. Chociaż już Nowy Testament i nauka chrześcijańska głosiły hasło równości i chociaż kultura europejska właśnie z chrześcijaństwa bierze swe początki, to jednak kilkanaście wieków musiało upłynąć zanim hasło to stało się powszechne i znalazło oddźwięk zarówno w prawodawstwie, jak i w życiu politycznym państw określających się jako demokratyczne.

Spójrzmy – oczywiście w ogromnym skrócie – na dotychczasowe dzieje idei równości: one bowiem uformowały jej dzisiejszą postać.

W starożytnej Grecji, czy nieco później, w Rzymie hasło równości społecznej odnoszone było tylko do stosunków między ludźmi wolnymi – obywatelami. W „Polityce” Arystoteles rozróżniał dwa rodzaje równości: równość proporcjonalną, która zakres praw wiązała z wielkością zasług, i równość numeryczną, która każdemu przyznawała te same prawa. Zagadnienie równości traktował Arystoteles instrumentalnie, to znaczy, doceniał rolę pewnych umiarkowanych form równości w życiu społecznym i odrzucał wszelkie modele zarówno skrajnie egalitarne jak i skrajnie elitarne. Sentencjonalnie więc brzmi odnośny fragment z „Polityki”: „Równość uchodzi za rzecz sprawiedliwą i jest nią istotnie, ale nie dla wszystkich, tylko dla równych; także nierówność uchodzi za sprawiedliwą, bo też jest nią rzeczywiście, lecz znów nie dla wszystkich, tylko dla nierównych”. Leżące u podstaw zróżnicowania społecznego takie cechy jak, zasługi, bogactwo, władza, należy modyfikować w taki sposób, aby trwałość ustroju państwowego nie została wystawiona na szwank.

Drugą koncepcję równości, zdecydowanie radykalną, którą myśl burżuazyjna potępiała za „społeczny ekstremizm”, a myśl plebejska traktowała jako swoje sztandarowe hasło – wiąże się z osobą Platona. Twierdził on mianowicie, że tylko rozum i wykształcenie leżą u podstaw nierówności między ludźmi. Uważa się, że przekonanie Platona o moralnej wyższości ludzi wykształconych było przyczyną narodzin w znacznie późniejszych czasach idei równości szans. Platon postulował wszakże, aby rządy w państwie sprawowali filozofowie, których łączyłby nie arystokratyczne pochodzenie, lecz mądrość i umiłowanie prawdy. W ten sposób Platon otwierał drogę do objęcia władzy ludzom legitymującym się nie majątkiem czy pochodzeniem, a wartościami intelektualnymi i moralnymi.

Trzecią wreszcie koncepcję równości reprezentowała filozofia stoicka. Zgodnie z tą filozofią, wszyscy ludzie jako istoty

posiadające rozum są równi wobec natury i wobec prawa. Jednakże równość – u filozofów stoickich – nie wyszła poza ramy refleksji teoretycznej.

Antyczne koncepcje równości zawierały pewne elementy, które później stały się inspiracją dla myśli społecznej wielu filozofów polityki i teoretyków prawa, i które do dnia dzisiejszego w znacznym stopniu zachowują swą aktualność.

Dalszy historyczny rozwój pojęcia równości związany jest z filozofią i społeczną myślą chrześcijaństwa. Ojcowie Kościoła – pierwsi pisarze i filozofowie chrześcijaństwa – stali na gruncie naturalnej równości ludzi i występowali przeciwko własności prywatnej jako jednej z przesłanek nierówności społecznej. Sama zaś nierówność społeczna była wynikiem skażenia grzechem, zwłaszcza zaś ludzkiej chciwości. Święty Bazyli (IV w.), biskup Cezarei pisał: „Chleb, który gromadzisz należy do głodnych; ubrania, które składasz w twych szafach, należą do nagich; złoto, które ukryłeś w ziemi, należy do biednych. Tacy są bogaci. Zajmują wspólne dobra i uważają je za swoją własność. Gdyby każdy brał jedynie według tego, co jest dla niego konieczne i pozostawiał nadwyżkę prawdziwie potrzebującym, nikt nie byłby bogaty, nikt nie byłby biedny, nikt nie żyłby w nędzy.” Pogląd o wyższości własności wspólnej nad własnością prywatną w kontekście nawoływań do moralnej odnowy społeczeństwa, przybrał postać co najwyżej moralnego postulatu adresowanego do ludzi zamożnych aby dobrowolnie wyrzekali się swego majątku. Równocześnie Kościół stale akcentował równość ludzi wobec Boga, dla którego żaden człowiek nie jest więcej wart od drugiego.

W epoce Oświecenia upatruje się często genezę nowoczesnej koncepcji równości szans. Idea „stanu natury” przejęta z filozofii stoickiej i gorąco popierana zwłaszcza przez Jana Jakuba Rousseau była punktem wyjścia radykalnej krytyki istniejących stosunków społecznych sprzecznych z naturą człowieka. Myśl Rousseau była jedną z przesłanek ideologicznych Rewolucji Francuskiej (za swego patrona uważali go jakobini). Faktycznie walczone m.in. o równość społeczną, jednak wyobrażenia jej dotyczące w sposób naturalny wiązały się z dotychczasowym układem stosunków, a więc z feudalizmem. Przywódcom rewolucji chodziło przede wszystkim o zniesienie niczym niesprawiedliwionych przywilejów stanowych, a nie o zniesienie własności prywatnej – tego najbardziej pierwotnego, zdaniem Rousseau, źródła nierówności; celem najważniejszym było tylko doprowadzenie do równości wszystkich wobec prawa. Postulując powrót do stanu natury Rousseau stawał przed nierozwiązywalnym dylematem: czy równość w społeczeństwie pierwotnym rezygnującym z wszelkiego postępu, czy też ciągły wzrost bogactwa i rozwój cywilizacyjny za cenę stale obecnych i coraz większych nierówności.

Najbardziej spektakularnym wyrazem liberalnej koncepcji równości ukształtowanej pod wpływem rewolucji burżuazyjnych i osiemnastowiecznej myśli społecznej były dwa dokumenty polityczne i prawne.

Pierwszy z nich to amerykańska „Deklaracja niepodległości” z 1776 r. Zawarte w niej stwierdzenie, że wszyscy ludzie rodzą się równi i od urodzenia obdarzeni są równymi prawami, które mają niezbywalny charakter było punktem wyjścia

w poszukiwaniach optymalnych, w ówczesnych warunkach, rozwiązań prawnoustrojowych.

Drugim z tych dokumentów była francuska „Deklaracja praw człowieka i obywatela” z 1789 r. Stwierdzała ona, że ludzie rodzą się wolni i równi, i pozostają równi wobec prawa. Deklaracja francuska poszła znacznie dalej niż deklaracja amerykańska, albowiem formułowała program społeczny na bazie idei wolności. Program ten akcentował prawną równość szans, tzn. dawał prawną gwarancję równego dostępu do „wszystkich zaszczytów, miejsc i stanowisk państwowych”; konstatował też fakt nierównego rozdziału zalet i talentów (jako dyspozycji psychologicznych), który stanowił jedyną podstawę nierówności szans.

Obie deklaracje miały przełomowe znaczenie społeczne i polityczne. Ich ostrze skierowane było przeciw hierarchii społeczeństwa stanowego, która nie dopuszczała żadnych zmian w tym zakresie. Tak więc prawna zasada równości szans była bardzo ważnym osiągnięciem filozofii społecznej i przemian rewolucyjnych XVIII i XIX w. obalała bowiem porządek prawno-polityczny oparty na przywilejach dla jednych, a ograniczeniach i dyskryminacji dla drugich.

Dla doktryny i praktyki neoliberalnej postulat równości to nic innego jak równość szans. Każdy obywatel niezależnie od swojego pochodzenia społecznego powinien mieć stworzone równe szanse kształcenia się i awansu. Naturalnemu różnicowaniu jednostek powinien towarzyszyć postulat instytucjonalnego zabezpieczenia równości szans rozwoju za pomocą środków polityki społecznej. Jednakże państwo nie może być – w myśl doktryny neoliberalnej – jedynym sprawcą awansu społecznego i zawodowego, gdyż wychodzi się z założenia, że to właśnie sam człowiek jest w dużej mierze sprawcą swego sukcesu życiowego lub porażki. Polityka społeczna państwa ma tylko stwarzać instytucjonalne warunki awansu w strukturze społecznej, i otwierać obywatelom dostęp do wyższego poziomu wykształcenia.

Praktyka społeczno-polityczna rozwiniętych gospodarczo krajów XX w. dowodzi, że w sferze równości społecznej nastąpił zdecydowany postęp. Również i w Polsce największą społeczną akceptacją cieszy się zasada równości szans. Jest to akceptacja nierównego uczestnictwa w dobrach, o które z równymi szansami starają się ludzie. Dlatego egalitaryzm Polaków należy interpretować jako dążenie do sprawiedliwych – ze społecznego punktu widzenia – kryteriów podziału, a nie jako dążenie do niwelowania różnic społecznych w ogóle.

Bardzo ważną płaszczyzną realizacji postulatu równości obywateli w państwie demokratycznym jest płaszczyzna prawna. Można tu postawić pytanie, kiedy, i w jakich warunkach przestrzegana jest zasada równości obywateli wobec prawa? Otóż zasada ta, jak się wydaje, z punktu widzenia stanowienia prawa jest przestrzegana wtedy, gdy każdy z obywateli może stać się adresatem każdej z norm przyznających określone prawa obywatelskie. Sytuacja taka może zaistnieć wówczas, gdy wśród przepisów prawnych nie ma takich, które prowadziłyby do podziału obywateli na całkowicie zamknięte kategorie, posiadające różny status prawny. W tej kwestii formułuje się przynajmniej dwie podstawowe zasady. Zasada pierwsza – to niedopuszczalność różnicowania obywateli na bazie takich kryteriów jak, rasa, narodowość, majątek itd. Zasada druga – to uznanie, że im więcej jest kryteriów, z

punktu widzenia których nie wolno różnicować obywateli, tym poziom prawnego zrównania obywateli jest wyższy.

Bardzo istotne znaczenie ma zasada równości w gospodarce wolnorynkowej. Zasada ta występuje pod nazwą zasady równości przedsiębiorców, niekiedy także pod nazwą zasady równorzędności sektorów gospodarczych lub równości wszystkich typów własności przy podejmowaniu i wykonywaniu działalności gospodarczej. Wprowadzenie tej zasady do polskiego ustawodawstwa cywilnego i gospodarczego było reakcją na wynikające z aksjologii gospodarki scentralizowanej uprzywilejowanie tzw. jednostek gospodarki społecznej. Dziś, w zmienionych realiach społeczno-gospodarczych, z omawianej zasady wynikałby raczej nakaz ochrony tych jednostek gospodarczych. Zasada równości podmiotów prowadzących działalność gospodarczą jest konsekwencją konstytucyjnej zasady równości wobec prawa, a na płaszczyźnie gospodarczej oznacza ona, że wszyscy przedsiębiorcy, niezależnie od swej przynależności sektorowej (czyli typu reprezentowanej przez siebie własności) podlegają jednakowym przepisom prawnym. Zatem przedsiębiorcy związani z różnymi typami własności mają w tej samej sytuacji faktycznej taką samą sytuację prawną.

Równość przedsiębiorców to prawne usankcjonowanie jednolitych warunków ich funkcjonowania. Wymaga to prawnego uregulowania kwestii własności oraz zapewnienia wszystkim przedsiębiorcom jednakowego dostępu do rynku bez faworyzowania jednych i dyskryminowania drugich. Wszelkie odstępstwa od tej zasady powinny mieć sporadyczny charakter, a ich uzasadnieniem może być tylko wzgląd na dobro publiczne lub potrzeba przeciwdziałania praktykom monopolistycznym i zwalczania nieuczciwej konkurencji. Równość przedsiębiorców wyraża się w stwarzaniu w stosunku do nich jednakowych reguł gry (dotyczy to np. odpowiedzialności prawnej, zwolnień podatkowych itp.) oraz zapewnieniu im jednakowej ochrony prawnej.

Aby ustrojowa zasada równości przedsiębiorców nabrała rzeczywistego znaczenia w życiu gospodarczym ustawodawca wprowadził do systemu prawnego wiele nowych regulacji, które uchylając szereg poprzednio obowiązujących (sprzecznych z zasadą równości) aktów normatywnych równocześnie kreowały materialnoprawne i formalnoprawne gwarancje dla tej zasady. Momentem zwrotnym w tym procesie było uchwalenie w 1988r. ustawy o działalności gospodarczej, która *expressis verbis* po raz pierwszy zadeklarowała tę zasadę w szeregu swoich przepisów, a w ślad za nią jednolitą konstrukcję równoprawnych przedsiębiorców wprowadzono do wielu nowych lub znowelizowanych ustaw szczególnych.

Przed wszystkim należy podkreślić, że na gruncie prawa polskiego mamy do czynienia z jednolitym pojęciem przedsiębiorcy, niezależnie od tego z jakim typem własności jest on związany i w jakim sektorze gospodarki funkcjonuje: państwowym, komunalnym, spółdzielczym czy prywatnym. Jedyna dyferencjacja w obrębie pojęcia przedsiębiorca to jurydyczny podział przedsiębiorców na osoby fizyczne, osoby prawne oraz nie mające osobowości prawnej spółki prawa handlowego, które zawodowo, we własnym imieniu podejmują i wykonują działalność gospodarczą. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

Przepisy prawa zrównują wszystkich przedsiębiorców nie tylko w zakresie przysługujących im praw, ale także w zakresie obciążeń publicznoprawnych.

Nowe ustawy podatkowe ustanowiły odrębne obciążenia podatkowe dla osób fizycznych (w tym także będących przedsiębiorcami) i odrębne dla osób prawnych. Jednolite zasady opodatkowania wszystkich przedsiębiorców wprowadziła także ustawa od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym. Obciążenia publicznoprawne to nie tylko podatki i opłaty, ale także różnego rodzaju świadczenia osobiste i rzeczowe obywateli i jednostek organizacyjnych w zakresie obronności państwa, zapobiegania klęskom żywiołowym i likwidacji skutków tych klęsk, określone w ustawach szczególnych.

Zasada równości przedsiębiorców zawarta jest także w przepisach prawa bankowego. Poprzednie zróżnicowanie (oparte na kryterium własności) zasad kredytowania jednostek gospodarczych zostało zastąpione podstawową zasadą polityki bankowej uzależniającej udzielenie kredytu od zdolności kredytowej wnioskodawcy.

Na gruncie ustawy Prawo działalności gospodarczej zasada równości wyraża się w obowiązywaniu jednakowych dla wszystkich przedsiębiorców warunków i trybu uzyskiwania koncesji i zezwoleń na wykonywanie niektórych rodzajów działalności gospodarczej oraz w obowiązku oznaczania siedziby przedsiębiorcy, miejsca prowadzenia działalności gospodarczej, oznaczania wyrobów wprowadzanych do obrotu, posiadania rachunku bankowego i innych. Z ustawy tej wynika również ciężący na wszystkich przedsiębiorcach, niezależnie od reprezentowanego typu własności, obowiązek przestrzegania określonych przepisami prawa warunków wykonywania działalności gospodarczej, w szczególności dotyczących ochrony przed zagrożeniem życia, zdrowia ludzkiego i moralności publicznej, a także ochrony środowiska. Jeżeli zaś przepisy szczególne nakładają obowiązek posiadania odpowiednich uprawnień zawodowych przy wykonywaniu określonego rodzaju działalności gospodarczej, przedsiębiorca jest obowiązany zapewnić, aby działalność ta była wykonywana bezpośrednio przez osobę legitymującą się posiadaniem takich uprawnień zawodowych.

Koncepcja równoprawnych przedsiębiorców znalazła wyraz także w wielu innych aktach normatywnych. I tak ustawą z dnia 24 V 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych zniesiono dualizm sądownictwa i procedury rozstrzygania sporów majątkowych oparte na społecznym bądź nieuspołecznionym charakterze strony biorącej udział w postępowaniu. Również nowelizacja kodeksu cywilnego oraz kodeksu postępowania cywilnego z 1990 r. zniosła poprzednio występujące różnice o charakterze prawnomaterialnym i prawnoprocesowym między podmiotami prawa cywilnego reprezentującymi różne sektory gospodarcze (różne typy własności).

Należy jeszcze podkreślić, że przepisy prawne sprzeczne z zasadą równości przedsiębiorców (lub z zasadą wolności gospodarczej) nie tracą, niejako automatycznie, swojej mocy obowiązującej przez sam fakt tej sprzeczności. Tylko wyrażona tzw. klauzula derogacyjna powoduje uchylenie danego przepisu lub całego aktu prawnego.

*Marian Ciepaj, prawnik, politolog,
prof. w Katedrze Prawa i Zarządzania Regionalnego WZiIP*

Prezydium Rady Głównej odbyło swe XVIII posiedzenie w tej kadencji, a trzechsetne licząc wszystkie posiedzenia siedmiu kadencji Rady, w dniu 14 marca 2001 r. Następnego dnia odbyło się XIII posiedzenie plenarne Rady.

Wysłuchano, jak zawsze, sprawozdań osób, które z ramienia rady brały udział w zebraniach różnych gremiów. Miałem okazję, omawiając swe uczestnictwo w posiedzeniu Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, raz jeszcze podnieść sprawę nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym. Jest obecnie mowa tylko o nowelizacji, gdyż nie widać już teraz szans na to, aby mógł być w tej chwili przedstawiony Sejmowi rządowy projekt całej, nowej ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” z jakąkolwiek nadzieją na uchwalenie tej ustawy przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego. Natomiast szanse na nowelizację obejmującą w szczególności dwie najważniejsze sprawy, to znaczy: utworzenie Akademickiej Komisji Akredytacyjnej i zreformowanie systemu wynagrodzeń dla nauczycieli akademickich, wydają się być ciągle realne. Trzeba jednak stwierdzić, że ewentualne opóźnienia w przekazaniu projektu nowelizacji Sejmowi RP mogą się okazać brzemienne negatywnymi skutkami sprowadzającymi się w skrajnym przypadku do tego, iż ta bardzo ważna nowelizacja nie zostanie w ogóle przeprowadzona. Nad sprawami edukacji dyskutują coraz częściej różne gremia. Jedną z dyskusji odbyła się w Krakowie 18 marca z inicjatywy Centrum im. Mirosława Dzielskiego, z udziałem Prezesa Rady Ministrów, Profesora Jerzego Buzka, Prezesa Polskiej Akademii Umiejętności, Prof. Andrzeja Białasa (który ze względu na miejsce obrad – a był to gmach PAU – pełnił rolę gospodarza spotkania), Rzecznika Praw Obywatelskich, Prof. Andrzeja Zolla, uczestników debaty panelowej oraz wielu zaproszonych gości, wśród których był też niżej podpisany. Przedstawiono dokument „Edukacja dla Rozwoju. Deklaracja Obywatelska”. Zapoznawszy się z nim pozwoliłem sobie na wypowiedzenie kilku uwag związanych m.in. z relacjami między jego treścią i tym co proponowały różne gremia w zakresie zmian w szkolnictwie wyższym, a także z warunkami jakie muszą być spełnione jeśli myśli się o realizacji wielu słusznych postulatów.

Nie mogąc, ze względu na ograniczone miejsce, opisywać wszystkich relacji składanych Prezydium i Radzie, wspomnę tylko o tym, że Prof. Andrzej Gomuliński omówił krótko posiedzenie Prezydium Polskiej Akademii Nauk w dniu 13 marca br. (na którym zajmowano się m.in. przygotowaniem do jubileuszu 50-lecia PAN), a Prof. Jerzy Kreiner opowiedział o konferencji „Procedury podejmowania rozstrzygnięć i inne podstawowe problemy prawne w szkolnictwie wyższym”, która odbyła się w Białymstoku w dniach 26–27 lutego br., a była zorganizowana przez cztery białostockie wyższe szkoły niepubliczne przy współudziale także Uniwersytetu w Białymstoku i zaowocowała nader interesującymi materiałami pokonferencyjnymi.

Rada zajmowała się wnioskami o uruchomienie nowych szkół oraz uprawnień szkół już istniejących, a także zażaleniami na wcześniejsze uchwały rady. Wydano 11 opinii pozytywnych, względnie częściowo pozytywnych (te ostatnie były w większości, a cztery z nich dotyczyły wniosków o utworzenie państwowych szkół zawodowych, co do których nie

wszystkie projektowane specjalności mogą być, zdaniem Rady, uruchamiane) oraz 3 opinie negatywne. Podjęto dwie uchwały odmawiające wpisania na listę kierunków dwóch nowych kierunków studiów ze względu na to, że proponowane przez wnioskodawców minima programowe mogą być realizowane w ramach minimów już istniejących kierunków. Oddalono dwa zażalenia. Rada wyraziła pozytywne opinie o przedstawionych przez pięć instytucji (w tym dwa uniwersytety) projektach regulaminów udzielania stypendiów naukowych.

Prezydium Rady dyskutowało nad różnymi problemami wynikającymi z ilościowego rozwoju studiów podyplomowych, w szczególności studiów mających podnosić kwalifikacje nauczycieli względnie stanowić podstawę do uzyskania przez nauczycieli nowych kwalifikacji. Dyskusja uwidoczniła złożoność tych problemów i trudności, które zarówno w warstwie formalnej, jak i – przede wszystkim – co do istoty sprawy, trzeba wziąć pod uwagę przy formułowaniu stanowiska Rady. W tym stanie rzeczy Prezydium postanowiło wrócić do sprawy w najbliższej przyszłości i nie podjęło jeszcze decyzji co do formy wypowiedzi na ten temat.

Prezydium Rady zaopiniowało projekt nowych zasad kategoryzacji jednostek prowadzących badania naukowe przedstawiony przez Komitet Badań Naukowych, który oczekiwał na opinie do 15 marca br. W tej sytuacji nie można było czekać ze sformulowaniem opinii do posiedzenia plenarnego Rady. Wypowiedziało się więc tylko prezydium i upoważniło do przedstawienia swego stanowiska, prof. Bogdana Fechnera na posiedzeniu KBN w dniu następnym. Zgłoszono kilka uwag szczegółowych proponując niewielkie zmiany w projekcie. Za właściwą uznano zasadę przyznawania środków na badania własne wprost proporcjonalnie do punktacji jaką otrzyma jednostka, a tym samym do miejsca jakie zajmuje ona wśród wszystkich jednostek podlegających ocenie (a nie jak poprzednio, według stawki przewidzianej w tej samej wysokości dla wszystkich jednostek z danej kategorii).

Rada zaopiniowała pozytywnie projekt umowy między Rządem RP i Rządem Republiki Słowackiej o wzajemnym uznawaniu okresów studiów oraz równoważności dokumentów o wykształceniu i nadaniu stopni i tytułów naukowych; była to już kolejna wersja tego projektu, który w trakcie negocjacji i procedur opiniowania przez różne gremia, był zmieniany i poprawiany.

Rada podjęła uchwały ustalające minimalne wymagania programowe na poziomie licencjackim dla kierunków: fizyka, chemia oraz ochrona środowiska.

Kraków, 30 marca 2001

Andrzej Pelczar

■ Sekretarz Komitetu Badań Naukowych, podsekretarz stanu dr Jan Krzysztof Frąckowiak przewodniczył 9 kwietnia br. konferencji wiceministrów nauki z krajów Grupy Wyszehradzkiej i Słowenii, która odbyła się w siedzibie urzędu Komitetu.

W spotkaniu wzięli między innymi udział: zastępca sekretarza stanu Ministerstwa Edukacji Węgier prof. Gabor Szabo, sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Słowacji pan Martin Fronc, sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji, Nauki i Sportu Słowenii prof. Zoran Stančič, oraz wiceminister w Ministerstwie Edukacji, Młodzieży i Sportu Czech prof. Josef Průša.

Celem konferencji było omówienie dotychczasowych doświadczeń wynikających z uczestnictwa naszych krajów w 5. Programie Ramowym Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej (5. PR), oraz uzgodnienie wspólnego stanowiska w sprawie kolejnego programu ramowego i Europejskiego Obszaru Badawczego. Przyjęto szereg wniosków, które zebrani postanowili przekazać Komisji Europejskiej.

Ministrowie za satysfakcjonujące przyjęli fakt, że kraje kandydackie będą reprezentowane w pracach komitetu CREST. Uznano, że podniesienie jakości oraz zwiększenie liczby zgłaszanych przez kraje kandydackie projektów do 5. PR jest fundamentalnym warunkiem rozszerzenia uczestnictwa w programie, a w konsekwencji budowy Europejskiego Obszaru Badawczego.

Ministrowie przyjęli między innymi, że niezbędne jest rozszerzenie mechanizmów wspierających uczestnictwo krajów kandydackich w programach badawczo-rozwojowych Unii Europejskiej. Konieczne jest również ogłoszenie w ramach 5. PR konkursów na projekty badawcze uwzględniające potrzeby krajów kandydujących oraz uruchomienie konkursów na nowe centra doskonałości.

W przypadku przygotowywanych nowych programów ramowych ministrowie nauki Grupy Wyszehradzkiej i Słowenii wyrazili nadzieję, że wyraźnie wzmocniony zostanie udział krajów kandydackich w procesach decyzyjnych oraz w gremiach stanowiących o ostatecznym kształcie tych programów. Zebrani uznali za pożądane położenie w przyszłych programach ramowych większego nacisku na problemowo zorientowane badania podstawowe, jak również na nauki humanistyczne i socjologiczne.

Wyrażono oczekiwanie, że kraje kandydackie będą nie tylko uczestniczyły w dużych (tzw. zintegrowanych) projektach badawczych, ale stworzone zostaną warunki do wdrażania wyników badań przez te kraje. Istotnym postulatem jest również kwestia budowania potencjału ludzkiego poprzez stworzenie sieci studiów doktoranckich i wprowadzenie „grantów na granty”. Za niezbędne uznano również zweryfikowanie dla krajów kandydackich warunków uczestnictwa w programach badawczych uwzględniających zróżnicowaną sytuację finansową i potencjalne możliwości wchłonięcia uzyskanych wyników badań.

■ W siedzibie Komitetu Badań Naukowych odbyło się 23 kwietnia spotkanie poświęcone dyskusji nad projektem dokumentu „eEurope+”. Otwarcia konferencji dokonał Andrzej Wiszniewski, Minister Nauki. W ramach wprowadzenia do dyskusji zgromadzeni wysłuchali min. Małgorzaty Kozłowskiej, Podsekretarza Stanu w urzędzie KBN, która omówiła plan działań „eEurope+”.

Komisja Europejska w porozumieniu z krajami ubiegającymi się o członkostwo w Unii Europejskiej przygotowuje plan działań „eEurope+ - A Co-operative Effort to Implement the Information Society in Europe”. Dokument ten, oparty na planie działań „eEurope 2002 - An Information Society for All”, będzie prezentował zadania w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego podejmowane przez kraje kandydujące do Unii Europejskiej we współpracy z Komisją Europejską.

W dniu 28 marca br. odbyło się spotkanie bilateralne między przedstawicielami Polski i Komisji Europejskiej, podczas którego zostało zaprezentowane polskie stanowisko odnośnie projektu planu działań „eEurope+”.

Wersja dokumentu „eEurope+”, uwzględniająca rezultaty, spotkań bilateralnych (m. in. z przedstawicielami Polski, Estonii, Bułgarii, Litwy, Słowacji, Słowenii, Rumunii, Turcji, Łotwy, Malty, Cypru, Republiki Czeskiej i Węgier), znajduje się na stronie WWW pod adresem <http://www.kbn.gov.pl/cele/eeurope/index.html>.

Zebrani poparli priorytety ujęte w projekcie planu działań „eEurope+”, a ponadto zgłosili propozycje uzupełnień zapisów w dokumencie. Propozycja stanowiska polskiego zostanie zamieszczona na stronie WWW Forum ds. Społeczeństwa Informacyjnego.

*Rzecznik Prasowy
Komitetu Badań Naukowych
dr Tadeusz Zaleski*

WIADOMOŚCI UCZELNIANE

7(94) kwiecień 2001

Spis treści

Wywiad z...	3
Z prac Senatu	6
Z kalendarza rektorów	7
Wieści z wydziałów	8
Uniwersjada – święto sportu i młodości	9
Okoliczności powstania studenckiego koła SEP przy PO	10
Bal Sportowca	11
Moja architektura	13
Sprawy nauki	14
Z życia Uczelni	15
Rozważania	18
Notatki przewodniczącego RGSW	21
Aktualności z KBN	22

WIADOMOŚCI UCZELNIANE

Miesięcznik informacyjny

Politechniki Opolskiej

Rok X, nr 7(94), kwiecień 2001 r.

Redaguje zespół:

Elżbieta Ciechocińska – grafik

Małgorzata Kalinowska – korekta

Współpracownicy wydziałowi:

Mirosława Szewczyk (WZiIP),

Maria Mazur (WM),

Józefa Czabak (WB),

Jolanta Ukarma (WEiA).

Stale współpracują:

Elżbieta Czaja

Urszula Mazur

Janusz Fijak

Sławoj Dubiel, Wojciech Brzeszczak – zdjęcia

Krystyna Duda – redaktor naczelny

Waldemar Szweda – skład i łamanie

Wydano w Oficynie Wydawniczej Politechniki Opolskiej, ul. Mikołajczyka 3, 45-271 Opole.

Druk: Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej, ul. Mikołajczyka 3, 45-271 Opole.
Redakcja: ul. Mikołajczyka 3, 45-271 Opole, tel. 455 60 41, w. 284, e-mail: oficyna@polo.po.opole.pl

Zamówienie: 31/2001. Nakład 850 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i opracowywania redakcyjnego nadesłanych tekstów.